

اِنَّ اَوْلِيَاءَ اللّٰهِ لَکٰثِرٌ وَّ اَکْثَرُهُمْ خَيْرٌ
اِنَّ اللّٰهَ لَیَّخْبُرُ السّٰکِرِیْنَ

از تصنیف فیف عمدة العرفا کالمین بده العلام الرحمن و شدة
اولیاء الله حضرت خواجہ حاجی محمد فضل اللہ قدس اللہ تعالیٰ سرہ
کتاب مستطاب فیض آیات
المستطاب

عمدة المقامات

حسب اشارة فیض نبیاد شمس المعرفة البقین بد الملة والدين منیع
انوار ذوالن حضرت نجم جلجی حافظ محمد حسین مدظله العالی

بانتہام
و سہی تام بندہ اسم حافظ محمد کاشم محمد کاشم محمد کاشم محمد کاشم
طند و سائین داد ضلع جیدا باو
(سیندا)

کتابت فیض اللہ
کتابت فیض اللہ
کتابت فیض اللہ

اردو ترجمہ ہفت روزہ

مکتوبات شریف

امام بانی مجدد الف ثانی شیخ احمد رقی ہندی
مع سوانح عمری

کون شخص ہے جو مجدد صاحب رحمۃ اللہ علیہ کے نام نامی و اسم گرامی سے واقف نہ ہو یہ آپ کا مجموعہ مکتوبات ہے جو آپ نے وقتہ فوقتہ اپنے نیرت نگیر حضرت باقی باللہ قدس سرہ کی خدمت اقدس میں اور نیز دیگر جناب کی طرف ارسال فرمائے تھے اور جن کی تلاش اور جستجو میں متذیب اور عرصہ بعد کے طالبان علم نے عموماً اور حلقہ بگوشان مکر عالیہ نقشبندیہ خصوصاً میلان سرگرداں پھرتے تھے۔ چونکہ یہ گنجینہ امر معانی نہایت دقیق فارسی زبان میں لکھے گئے اور علم کی نعم سے باہر تھا۔ لہذا ہم خادمانِ مقرر نے پیاس خاطر ہر چہارسکال عالیہ اور حلقہ بگوشان خاندان عالیہ نقشبندیہ کے لئے بصرہ کرکثیر اردو ترجمہ کر کے نہایت خوشخط اعلیٰ درجہ کے کاغذ پر طبع کرائے ہیں جن کو خرید کر ہر ایک طالب علم کے لئے بے ساختہ یہ شعر اپنی زبان سے ورد کرے گا۔

جمادے چند آدمیوں میں خریدیم
بنام یزد و عجب انراں خریدیم

قیمت فترا اول ۱۰۰ دفتر دوم ۲۰ دفتر سوم ۱۰

سوانح عمری حضرت مجدد علیہ السلام بھی مل سکتی ہے + قیمت ۱۸

المشہور

انہ کے کہ قوموں کا ایک ملک صدقہ الیہ فی فضل الیہ کے زلی تاجرت قوموں کا کہ لاہور

از صاحب دلائل پاک نفس ممول آنکه خدمت م را بر مره قبول خواهند دید و در خط نسخ بر فرود ما می خواهند کشید
از انفاست قدسیه ایشان همت میخوانیم که در تمام از بیستاد و دل حضرت دیده ام از بیست و منور شده و در این موارد از کلمات
تا تهنیدی انصاف الهی بر آن صیحب قلدر و با اجابت جلدی ر -

و دیگر اینکه احوال زخنده آل حضرت مصنف قسم سه الاقدس رفعت مرتبتشان چه در علو ظاهر و چه در کمالات
در مقامات باطنیه خود از تعنیض لطیفشان عیان است چه حاجت به بیان است - بالجملة آنکه مرجع علمای زمان و ملاقا
اولیاد دوران بود و بفضل زکمان پیشال خویش گوی سبقت برودند و بزکافرضین آثار خویش نام بزرگان خویش فرمودند
یعنی شود تا بگزارم بر نیسان سیزه پس انداره علوشان سموکان حضرت ایشان خود محمول طبع سلیم نظر مستقیم ناظرین است
مانند از سونج حیات زیاده لبدصیق زانسانیا الانجاب حضرت قبله ظلم العالمی منقول است بعضی از غریبات عالیات
که از جایگاه مختلفه موصول گشته تحفظا عن المضاغرة بر او میبرد که این جواهر پارها از دست برد زان بر او نرود
والسلام فرستام
محمد هاشم مجیدی کان الله له
مرکز یادیم در رمضان المنعم شهره
لاهور

مخفی نماند که از جمله فرزندان حضرت غلام نبی قدس سره ایس دو برادر عینی یعنی حضرت محمد فضل الله و
حضرت محمد ضیاء الحق امتیاز کلی داشته سبب امتیاز حقیقه مضمون که بید ذلک فضل الله یوقیه من لیشاءت
و نظایر فرزند حضرت بی بی حسنا طاق مس که بکبرت اخت حضرت قیوم جهاد قدس سره و دختر حضرت سید عطاء الله شاه
بکاری است و بیبا و حضرت بی بی حنا خلیفه اعظم و جانشین اگر چه حضرت قیوم جهاد بودند - یا با شارات عالیات از زبان حق
ز جهاد حضرت قیوم جهاد و حق حضرت بی بی حنا و ارشد است محمد مذکور است سفر اخیرین مجازین حضرت بی بی حنا بعد از فرزند خویش که قیوم جهاد
و هر راه قاطب بودند چنانچه حضرت محمد قدس سره در مرقه لقاها احوال کشف که از آن نقل اجازت نامه ایشان که حضرت قیوم جهاد بی بی صاحبیه
و اده اند احوال غیر حرمین الشریفین جمع بگزار بر او حضرت صفه کار رضی الله بام حضرت سید ابوالاصغر علیه السلام
و انتقال حضرت بی بی حنا در فرار شریفین واقع ملک طبع به تعفیل نوشته است الحاصل عید ولادت حضرت بی بی صاحبیه
هر دو برادر رجوع بوطن افغانستان کردند حضرت شاه ضیاء الحق قدس سره در حدود کابل سکونت اختیار نمودند و حضرت
ایشان صاحب ترجمه آیه هارمه نمیشن حضرت الداجه خود گردیدند تولد حضرت ایشان در قندهار سکنه واقع شده
بعد حصول علوم ظاهری بر آفد نسبت بام و الذود رجوع بحضرت قیوم جهاد کردند تا حیات او شان سفر او حضرت در حضور

مرشد خود مانند در حضرت ایشان اجازت نماز ارشاد که عطا شده است نقل آن در عمده مطبوعه است کتاب عمده القابات
 تصنیف حضرت ایشان است در سفر حرمین الشریفین گذرشان بر بلاد هند و بوجیست و افتاد و خلق لشکر از انفس
 مبارک ایشان فضیلتی اند که تا الیوم احضار و ظفار ایشان در این بلاد بغیر از احصاء است حضرت ایشان علوم ظاهر
 خرد برد و در حدیث بودند که هر یک توجیه منطقی میفرمودند در رعایت عذرت ادا میفرمودند و آخر بفرمودند و چهار سالگی تقریباً
 در حدود ۱۳۰۰ هجری بود و صدی بشت هم در قندهار رحلت فرمودند و در جنبه المذکریم خود آسودند و در حدیث بودند
 انتهى

کلام بلاغت نظام حضرت مصنف علام قدس سر

الهی از کرم گویای حشش کن زیانم را ز جام یاده شوقش چنانم از خودی بر مان بر اوج نعت پروازی عطا کن برق پروازی ز نور اقدس مدح و شنائی شاه او ادنی ز توصیف شهنشاه و عالم احمد ^{سید} رسل چنان مجو جمالش کن که در خود گم کنم خود را دل از من بر و فضل این معتر صادق که میگویی	بفضل و رحمت شایان قریش کن بیانم را نیاید بیج جا کس همچو عنقا اشیا نم را که در جولان تو صیفش بگیرد کس عنانم را بزیر چرخ تابان کن چو خورشید این بیانم را سرور سینه ام را بخش و شیرین کن زیانم را شوم معدوم درستی نیاید کس نشانم را خداوند اکبر گویا بعت او زیانم را
---	---

وله

مظهر سیر ازل مطلع انوار خدا خسر و اهل بصر مالک املاک بقا گلستان جان بیل لولاک نوا چشم حق بین سر سبز مازان و طفله گرد نعلین تو کحل بصر اهل صفا طره جعد قمر سایه و اللیل نما	سے شنشاه تم طلعت الشمس لقا سرور جمع رسل یادشہ کون و مکاں کردہ اظہار ربوبیت خود بہر تو حق طاق ابروئے تو محراب دعا خلق است مقدرت سجدہ گہ عالمیان قدس است خال مشکین تو زیب شب قدر است یقین
---	--

تو بدین قامت موزوں چو خرامی بجناب
 حدیقت تو ز اور اک بیشتر تنغے است
 کلاکِ منفعت بخشیدت بدیہائی وجود
 خوابت از صدائید و خلق جهان منتظر اند
 یانی هست امیدم کہ بفضل از کرمت

نخلِ طوبیے تو اشع نمدت سر بر پا
 ہمہ فزقان مجید است ترا مدح و ثنا
 چون تو نقشے عجیبے خوب لطیف و زیبا
 تقدیر افراز ز آرا نگہ خود بدر آ
 بیخ زیبائی قمر طلعت خود را بنما

وله

بجناب شاه شریب ہر اسے صبا سلام
 کہ ز ہجرت ایدل آرا شدہ ام خرامی محزون
 بکمال لطف عمارت ہو گئے من اگر خرامی
 ز شمیم مشک معیت شد ام سے پریشان
 اگر بملطف گوئی کہ تو عاشقی یقین فضل

بطلیقہ کہ دانی برساں بوے پیام
 ز کرم مئے وصال ت برساں کہ تلخ کامم
 کہ ز مقدرت منور نشود چو صبح شامم
 چو شود اگر معطر ہو یعنی ازاں مشامم
 دگر بدمل تمنا نیوہ کہ بگرد نامم

وله

اگر چوں سرو آزاد ہست دل از چوئی از چندش
 چساں متا کشد شمشاد عقل ز طور عشق ایدل
 اگر بر طاق گردوں حجت میبودے ہلال عبید
 مگر وہ آب دیدہ رو خود آں شوخ بے پروا
 اگر کھدا من کاہل بہار خاطرشش گردد
 ز سروا کرد خاطر میل باغ و راغ کوئی عقل
 اگر فردوس اعلیٰ شد نصیب فضل و عقیقی

چو قمری حُب دنیا کے شود طوق گلو بندش
 کجا ماندہ منار غم ز نوئی یا کوہ الوندش
 فلک میگرد یا بروئے آں سر روئے مانندش
 کزاں بے الفتنہا گشتہ یا آئینہ پیوندش
 نخواہد کرد میر قرقاں یاد سمرقندش
 مگر دمان صحرا سے جنوں گردید پایندش
 بروں آرد مگر از سر ہوا سے میر سر ہندش

وله

رقم ز کویت میبیم درد فسراقت ز او خود

دارم بہرہ قافلہ از نالہ و فسر یاد خود

مض
 نیز لکھیں

کردم بگویت سالها با شور و فغان نامسا
معموره جان و تنت و دای بطوفان سرشک
بیل گلشن در میان قمری است خوشتر از شبنم
جز در پے یلغم و گر سر رود بے پاشو
دل زخم عشقت یافته با دلغ غم کم ساخته
فضلا ہمیں بس خون بہا مقتول جاناں کشته

ظالم گوشت نامده از داد من میداد خود
ای دل یگو آخر چرا کردی خراب آبا خود
من ماندم و غم در میاں ہر یک شغلشاد خود
باشد کہ از گرد ریش روزی بگیر می آید خود
مخراش ناصح ریش جان زین بھل فراید خود
کار و چو بروی بگذرد از کشتن در یاد خود

ولہ

کردم اگر ز جان تن خود را فدائے دل
روپشت پایہ تحت آقا لیم سبع زن
عالم شنید نعرہ لبیک عبدیش
بینی نماں عیاں و نگونی عیاں نماں
آخر چرا بیشه گردوں نے رسد
تیر لیت مخفی بسویدائے دل نہ خون
مرات دل ز زنگ حوادث مکر راست

افشاندہ ام نثار محقر پیائے دل
گر یافتی گدائی دولت سرے دل
نشیند تو لغوہ یار بنائے دل
واقف اگر شوی ز تیر پردائے دل
سنگ نداد از دامن کوہ صدائے دل
واقف از اوست اہل از ایضائے دل
فضل از دوام ذکر خدا کن جلائے دل

ولہ

گر نیم تم شمشید غم کر بلائے دل
از شش جہت محیط بلا کردہ جان کن
آید برو چو کیمہ مقصود ابرویش
تن را رساند در فتن صحن زلف یار
بنشین بھل دل و ہر دم بھر شش تاز
تیر دعا چو بر ہفت جان سنگت گل
دانستہ کہ دل حرم کبریاست فضل

افشادہ پس چراست سرم زیر پائے دل
سلطان چار بالمش فلوت سرے دل
استد بخلوہ صورت قبلہ نمائے دل
آہوی جان شدہ بلد نقش پائے دل
طی میشود زمان و مکان زیر پائے دل
خنداں از انست غنچہ پیرکاں نمائے دل
بیرون میاں برے خدا از سرے دل

سرودستان

نماہ آئی دل

فہرں کتاب عمدة المقامات

نمبر صفحہ	مضمون	نمبر صفحہ	مضمون
-	ذکر امام جعفر صادق و امام موسی کاظم	-	مقدمہ کتاب
۲۵	رضی اللہ عنہما	۲	حمد و نعت
۲۵	ذکر حضرت امام علی رضا رضی اللہ عنہ	۳	فضائل صحابہ کرام علیہم الرضوان ..
۳۶	ذکر حضرت امام محمد تقی و امام علی نقی	۳	مدح حضرت قسیم جہاں رقم
۳۶	رضی اللہ تعالیٰ عنہما	۵	سبب تالیف کتاب
۳۶	ذکر حضرت امام حسن عسکری و امام محمد	۶ تا ۹	فہرست منتقبات سببہ
۳۶	بن الحسن رضی اللہ عنہما	۱۰ تا ۱۴	سیرت النبی علیہ الصلوٰۃ والسلام
۳۸	بیان عقائد اہل سنت و الجماعت	۱۸ تا ۱۹	شمال نبوی علیہ الصلوٰۃ والسلام
۳۹	سابق اہل صفہ رضی اللہ عنہم	۲۰	سجرات نبوی علیہ الصلوٰۃ والسلام
۳۹ تا ۴۵	ذکر بعض اصحاب کبار رضی اللہ عنہم	۳۱ تا ۳۳	صفات معنوی و اخلاق علیہ الصلوٰۃ والسلام
۳۹ تا ۴۵	نسبت شانہ امام جعفر صادق	۲۳	اولاد مجاہد و علی اصغر علیہ وسلم
۴۶ تا ۴۵	رضی اللہ عنہ	۴۳	زوجات طاہرات او صلے اللہ علیہم
۴۶ تا ۴۸	نسبت طرق اربعہ	۴۵ تا ۴۶	ذکر حضرت صدیق رضی اللہ عنہ
۴۹	رسید بن نسبت شریفہ با حضرت سلطان	۲۶	ذکر حضرت فاروق رضی اللہ عنہ
۵۰ تا ۵۱	ذکر حضرت خواجہ ابو الحسن فرغانی رحمہ	۲۷	ذکر حضرت ذبی النورین رضی اللہ عنہ
۵۲ تا ۵۳	ذکر حضرت ابو علی فارمدی رحمہ	۲۸ تا ۲۹	ذکر حضرت حیدر رضی اللہ عنہ
۵۲ تا ۵۶	ذکر حضرت خواجہ یوسف ہمدانی	۳۰	ذکر وادود امام رضی اللہ عنہم
۵۶ تا ۵۹	ذکر حضرت خواجہ عبدالخالق نجدوانی	۳۱	ذکر حضرت امام حسن رضی اللہ عنہ
۵۹	ذکر حضرت خواجہ عارف ریوگری	۳۲	ذکر حضرت امام حسین رضی اللہ عنہ
۶۰	ذکر خواجہ محمود انجیر فنونی رحمہ	۳۳	ذکر حضرت امام زین العابدین
۶۰	ذکر خواجہ محمد سماسی رحمہ		و امام باقر رضی اللہ عنہما

نمبر صفحه	مضمون	نمبر صفحه	مضمون
۲۰۶ تا ۱۸۹	و خوارق عادات حضرت ایشاق قدس سره	۶۲ تا ۶۱	ذکر حضرت امیر کمال
۲۱۸ تا ۲۰۶	در ذکر صفت محترم امام ربانی بغدادی علی بن ابی طالب	۷۲ تا ۶۳	ذکر خواجہ خواجگان بہاول الدین رحمہ
۲۱۸ تا ۲۱۷	در ذکر اسما علی حضرت مجدد الف ثانی قدس سرہ	۷۱	در ذکر خواجہ علاء الدین خطار رحمہ
۲۲۶ تا ۲۱۸	در ذکر حضرت شیخ محمد صادق قدس سرہ	۷۵ تا ۷۲	ذکر خواجہ محمد پارسا رحمۃ اللہ علیہ
۲۲۸ تا ۲۲۶	در ذکر حضرت خازن الرحمۃ خواجہ جسر	۷۵ تا ۷۴	ذکر خواجہ یعقوب چرخمی رحمہ
۲۳۹ تا ۲۲۸	محمد سعید قدس سرہ	۸۲ تا ۷۷	ذکر خواجہ حبیب عابدی رحمہ
۲۳۹ تا ۲۳۸	در ذکر فرزندان حضرت خازن الرحمۃ	۸۲	ذکر خواجہ زاہد وحشی رحمہ
۲۳۹ تا ۲۳۸	در ذکر حضرت عودۃ الوثقی خواجہ	۸۳	ذکر مولانا درویش محمد رحمہ
۲۳۹ تا ۲۳۸	محمد مصحوم قدس سرہ	۸۳	ذکر مولانا خواجہ اکملی رحمہ
۲۴۲	در ذکر باقی فرزندان حضرت مجدد الف ثانی	۸۴ تا ۸۳	ذکر حضرت خواجہ باقی باللہ رحمہ
۲۴۳	قدس سرہ	۹۸ تا ۹۷	ذکر حضرت امام ربانی مجدد الف ثانی رحمہ
۲۴۳	در ذکر حضرت شیخ عبدالاحد ولد حضرت	۱۰۰ تا ۹۹	ذکر سلطان شہاب الدین فرخشاہ کاشانی
۲۵۰	خازن الرحمۃ قدس سرہ	۱۰۲ تا ۱۰۰	ذکر حضرت امام رفیع الدین رحمہ
۲۵۱	در ذکر تولد حضرت عودۃ الوثقی تارین	۱۰۸ تا ۱۰۳	ذکر حضرت مخدوم عبدالمصعب الاحمد
۲۶۱	ایشان علوم ظاہری و فیوضات باطنی	۱۱۰ تا ۱۰۸	ذکر حضرت شیخ عبدالقدوس رحمہ
۲۶۱	در ذکر بعضی عرائض حضرت عودۃ الوثقی	۱۱۰	ذکر حضرت شیخ رکن الدین
۲۶۹	بخدمت حضرت امام ربانی قدس سرہ	۱۱۱	ذکر شیخ جلال الدین قہاسی رحمہ
۲۶۹	در ذکر بعضی معارف علیا از مکاتیب حضرت	۱۱۳ تا ۱۱۱	ذکر ملاقات حضرت مخدوم شیخ کمال کتبی رحمہ
۲۶۹	عودۃ الوثقی رحمہ	۱۱۵	ذکر سید علی قوام رحمہ
۲۶۹	مکتوب حضرت عودۃ الوثقی در رد جماعت کہ	۱۲۸ تا ۱۲۶	ذکر حضرت مخدوم عبدالاحد رحمہ
۲۶۹	ترک تعرض مذہب سمرقندیہ دانستہ اندو	۱۲۸ تا ۱۲۶	ذکر ولادت صدری حضرت امام ربانی رحمہ
۲۶۹	خصائل جہاد و فریضت ام معروف	۱۲۸ تا ۱۲۶	ذکر رفتن ایشان بر بیرستان و کمال
۲۶۹	و نبی منکر	۱۲۸ تا ۱۲۶	علوم عقلیہ و نقلیہ
۲۶۹	مکتوب شصت و پنج در شرح معنی کلمات	۱۳۳ تا ۱۳۲	در ذکر توجہ حضرت مجدد مکب نیست بانی
۲۶۹	مصطلحہ این طریقہ علیہ	۱۳۶ تا ۱۳۷	در ذکر حضرت عبدالقادر جیلانی رحمہ
۲۶۹	در ذکر خوارق و تصرفات حضرت	۱۳۶ تا ۱۳۱	افضل طریقہ لغت بندہ حضرت امام ربانی رحمہ
۲۶۹	عودۃ الوثقی	۱۳۶ تا ۱۳۱	در ذکر بعضی حالات بلند کہ حضرت ایشان
۲۶۹	در ذکر ارتحال حضرت عودۃ الوثقی	۱۳۶ تا ۱۳۱	پان مت از نبودند
۲۶۹	رضی اللہ عنہ	۱۳۶ تا ۱۳۱	در ذکر بعضی عیادت لودی و سبلی حضرت
۲۶۹	در ذکر خلفائے حضرت	۱۳۶ تا ۱۳۱	امام ربانی قدس سرہ
۲۶۹	عودۃ الوثقی	۱۳۶ تا ۱۳۱	در ذکر بعضی موقوف معارف و اسرار و کلمات

نمبر صفحه	مضمون	نمبر صفحه	مضمون
۴۱۴	در ذکر وفات حضرت قطب الاقطاب	۴۲۲	در ذکر ولادت حضرت قیوم الزمان
۴۲۳	شاه غلام محمد معصوم رح	۴۲۳	حضرت شیخ محمد صیغه اسدوسیدین
۴۲۳	در ذکر قهوه الاولیا حضرت شاه	۴۵۱	ایشان بدرجه کمال و اکمال
۴۲۸	غلام محمد رح		در ذکر فضائل و خصوصیات و تعرف
۴۲۸	شیخ و نقشبندین منظوم از میر غیاث الدین	۳۵۱	و فرق عادات حضرت قیوم الزمان شیخ
۴۳۳	خلیفه حضرت شاه غلام محمد رح	۳۴۵	محمد صیغه الله رح
۴۳۳	در ذکر حضرت جروشاه غلام حسین صاحب	۳۴۵	در ذکر ارتحال حضرت تلج الاولیا
	و اولاد ایشان قدس سرتم	۳۴۸	قیوم الزمان رح
	در ذکر حضرت شاه غلام حسن و فرزند	۳۴۹	در ذکر هر چهار فرزندان حضرت قیوم
۴۳۳	ایشان قدس سرتم	۳۸۵	الزمان و سایر خلفائے ایشان
۴۴۲	در ذکر حضرت شاه عزت اسد و راقی	۳۸۵ تا ۳۸۶	در ذکر حضرت شیخ محمد اسمعیل رح
۴۴۵	فرزند آن حضرت قطب الاقطاب شاه غلام محمد معصوم	۳۸۶	در ذکر حضرت شیخ اهل اسد فرزند
	در ذکر ولادت حضرت قیوم جهان خواج	۳۸۸	حضرت تلج الاولیا قیوم الزمان
۴۴۵	محمد صفی اسد رح	۳۸۸	در ذکر حضرت نقشبند ثانی خواجہ
	در ذکر کمالات رسیدن حضرت قیوم جهان	۳۸۹	محمد حجۃ الله فرزند حضرت عروۃ الوثقی
۴۵۰	بدرجات علیا و شجره منطوم	۳۸۹	در ذکر حضرت عبید الله فرزند
	در ذکر تصانیف اشارت و فقر و فقر و فقر	۳۹۱	حضرت عروۃ الوثقی
۴۵۹	بعضی غبارات حضرت قیوم جهان رح	۳۹۱	در ذکر حضرت محمد اشرف فرزند
	در ذکر ارتحال حضرت قیوم جهان رح	۳۹۲	حضرت عروۃ الوثقی
۴۷۲	در ذکر فرزندان حضرت قیوم جهان رح	۳۹۲	در ذکر حضرت خواجہ سیف الدین فرزند
۴۸۷	در ذکر خلفائے حضرت قیوم جهان رح	۳۹۲	حضرت عروۃ الوثقی
۴۹۰	در ذکر عارفه بانشد و مقبوله رسول اسد	۳۹۴	در ذکر حضرت خواجہ محمد صدیق
۴۹۵	حضرت بی بی صاحبہ رضی الله عنہا	۳۹۶	فرزند حضرت عروۃ الوثقی
	تکمله در قصیده با و غزلها و حمد	۴۰۲	در ذکر حضرت قطب الاقطاب شاه
	و نعت و مناقب حضرت کرام	۴۰۷	غلام محمد معصوم رضی الله عنہ
۵۱۱	از حضرت قیوم جهان رح	۴۰۸	در ذکر بعضی خصوصیات و فرق عادات جناب
	تمت	۴۱۳	قطب الاقطاب حضرت شاه غلام محمد معصوم رح

عُدَّةُ الْمُقَامَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِمُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأَمِينِ
 بِمُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأَمِينِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِمُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأَمِينِ
 بِمُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأَمِينِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِمُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأَمِينِ
 بِمُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأَمِينِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِمُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأَمِينِ
 بِمُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأَمِينِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِمُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأَمِينِ
 بِمُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأَمِينِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِمُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأَمِينِ
 بِمُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأَمِينِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 رَبِّ زَيْبٍ وَ زَيْنَبٍ
 وَ بِرَبِّكَ يَا زَيْبُ
 وَ زَيْنَبُ

أَحْمَدُ اللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَأُصَلِّي وَأُسَلِّمُ عَلَى رَسُولِهِ النَّبِيِّ الْكَرِيمِ
 وَعَلَى آلِهِ ذَوِي الْفَضَائِلِ الْجَسِيمِ وَخَبَارِ صَحْبِهِ بِالْتَّخْصِيصِ بِوَأَقْبِهِمْ
 بِالتَّعْظِيمِ عَمْدَهُ فَصَاحَتِ عِنْدِي زَبَانَ وَزَيْدَهُ بِلَاغَتِ طَوْطِي بِيَانِ سِياسِ
 وَتَمَاشِ خَالِقِي اسْتِ كَمَا خَلَقْتَ إِنْسَانَ رَأَيْتِ خَلَقْتَ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ
 خَلِيفَةً كَسَوْتِ امْتِيَارَ زُوشَانِيدِهِ اَزْ سَائِرِ مَخْلُوقَاتِ بَشَرَاتِ اِبْرَاهِيمَ اِنَّا خَلَقْنَا
 الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ سَابِقَهُ مَوَاهِبُ عَنَايَاتِ مَمْتَازِ كَرَامَاتِهِ فَرْدِ

گر در تن من زبان شود در موی
 پیش که تو از هزار تن تو انم کرد

جَلُوهُ شَاهِدُ تَضَبِ قَلَمِ حَمِيلِهِ عَرُوسِ كَلَمِكِ رَقْمِ نَعْتِ سَيِّدِ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ وَ
 قَائِلِ كُنْتُ نَبِيًّا وَأَدْمُ بَيْنِ الْمَاءِ وَالطَّيْنِ اسْتِ كَمَا بَاعَتْ خَلَقْتَ اطْبَاقِ افْدَاكِ
 وَعَلَّتْ عَالِمِ الظَّهَارِ رُبُوبِيَّتِ پَاكِ وَبِي اسْتِ رَبِّ اعْرَفِي :-

بصورت تو نگار درگشیده نشد
 ز کلامت من یا همچو عجمی
 بقامت تو درین بار غمتر وید نشد
 مثال ذات شریف تو آفریده نشد

صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى وَتَسْلِيمَاتُهُ عَلَيْكَ وَعَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ وَعِبْرَتُهُ الظَّاهِرِينَ
 وَخُلَفَاءِهِ الرَّاشِدِينَ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ - قَطَعَهُ

ابو بکر است چون عرش منظم
 نباشد کلک عثمان از قلم کم
 عمر باو سمعت کرسی است همدم
 علی بر نسخه لوح هست اعلم

بین کاین چارتن هستند یاکم

یکت جسم او بیک روح و بیکدم

اما بعد یگویدا ضعف عباد الله القوی محمد بن الملقب بفضل الله
 السرهندی الفادوقی ابن العارف الولی مشاکه غلام نبی غفر الله له
 ولوالدیه واحسن الیهما والیه که این مختصریت نافع و متجددیت جامع و ترتیبان
 احوال و آثار کبار و اقوال و اطوار اولوالایادی و الابصار که آن اکابرین و جلساء
 مسدوقین بحدت بصیرت بل بسابقه موهبت وجود بشریت خود را باخته بواجب الوجود
 تعالی و تقدیر در ساخته از انصاف خود منسلخ شده باضلاق واجبی جل و علی متخلق
 گردیده اند و ولادت ثانیه مولود و بانوار قدم مشهور شده اند که مکمل و من کان میتنا
 فکحیننا و جعلنا له نوراً یتلوه فی النجاس مشعر از انها است لهذا از اوج علی
 تنزیل شده بعضیض از رجع قهقری نموده اند و کجهان جهان گم گشتگان بواجب
 مواصله گردانان تیه اغوا سابق سبیل تحقیق و سابق جاده توفیق شده اند بحدت

از آنکه در عالم چو رشد و تربیت

نیست ممکن غیر جذب صفت

لاجرم بوجود موهوب حقانی تحقیق یافته واسطه وصول خلایق گردیده اند و در این جزو
 زمان چون کیسه ایام از این جوهر نفیسه خالی و عاری مگر خالی و آن هم در قباب
 حضرت عشرت شواری لهذا امتعشان زلال وصال و متعلقان سلسله اتصال
 تسکین خاطر بزرگ این اکابر می جویند و بالوف ناسف می گویند مثنوی

چونکه گل رفت و گلستان شد خراب

بوی گل را از که جوی از گلاب

از آن جمله کاتبین اوراق چونکه از صحبت کثیر البرکت حضرت قیوم جهان قطب
 دایره زمین و زمان مجد دمانه ثالث عشر همی ابوالبشر علی نبینا و
 علیه الصلوٰة و التسلیمات ابیات لمؤلف

آنکه سجد و ملائک بشده همناش

نموانم زاوب تا لب آدم نامش

وانکه محل بصر اهل صفا گردیده
عالمی راز خمار ابدی داد نجات
غلت قطبیت عنایت قیومی
فضل چون حاصل جان ستم نشین دار
شده آدم صغی الله چون نام نامیش
منکر او شود از در گریزدان محروم

از سر عز و شرف خاک ده قد آتش
جرعه ساغر دریای طهور آتش
از کمال کرم ایزد نمود انعامش
تا نیارد بزبان نیست بدل آتش
گشته عالم همه ملوز فیوض عايش
بچه امیس که شد از سبب هم نایش

شعر. لا یدرک الواصف لمطر عخصا نصدہ ہوان یک سابقا فی کل ما وصفنا

بقضیہ ارتحال آن قبلہ از باب کمال مہجور گردیدہ تسلی دہ خاطر حزین جز این ندید کہ
ظلمت بیابی فراق را بیاد ایام وصال بمشعلی از بیان احوال او مشتعل و بمشغلی از ذکر کمال
او مشتغل سازد۔ ایبات محزرہ :-

یا آن صحبت کہ بودم از ادب
مخوشته از خود و نیند از خود
گر چه بودم در حضور شش چشم
منصق گر چه زبانم بد بکام
نے خبر از نیک و زشت و زکار
بے خبر از ہجرتش بس ماہ و سال
وامی زین دم کہ از ان عالیجناب
دنگ و دہر طرف بی پاوسر
راہ ناپیدا و منزل نہ عیان
فرستم بس تنگ دل پر خطر
دم بدم با خود خیالی میکنم

در جنابش مہر خاموشی ملب
مست از جام وصال یار خود
یک ستر با پاتامی گشته چشم
یک از کار دل ببد در کلام
نے اثر از گردش لیل و نہار
می خوامیدم بہستان وصال
و در ماندم بادل و جان خراب
بیدلیل اندر طریق خطر
اسپ نامہوار بگستہ عنان
و آنچه رفت از کف نمی بایم خواب
ببخود از خود صد سولے میکنم

روز و شب مفتون فکر او شدم
فضل زین سچیده در این گفتگو

لاجرم مشغول ذکر او شدم
تا روز آرد شب زین جستجو

متصل آن واقعه مسوده چند بر روی کار آورد فاقما بحکم کل امر موهوب و اوقالها
در بیاض نیاید و موق ماند در این ایام باز آن داعیه تازه شد و چنان بخاطر رنجت
که اگر از احوال متقدمین و متأخرین این سلسله علیه مرتب رساله جمع نمائی چه احوال این
اکابر مسلسل من اوله الی آخره در یک جا مذکور نه گردید بل در کتب متعدد و متفرقت
پراکنده کثیر المنفعت زاید البرکت خواهد بود و رونق دیگر خواهد افزود مصرع

فَالذُّزِيذُ أَحْسَنُ وَهُوَ مُنْتَظَمٌ

هر چند در خود شائسته و لیاقت این امر نمی یافت معتصماً بمحبب الله
رشته امید قوی کرده شروع در جمع آوری آنها نمود فرد

قبولش گریساید در افادت
هم استعداد بخشد هم سعادت

رَبِّ يَسْتَرْوُلَا تَعْتَبِرْ وَأَيْنَ مَجْمُوعَةِ أَعْمَلَةِ الْمَقَامَاتِ

نابید و منتظر منتخبات بعد سوائی مقدمه و خاتمه هفت منتخب ترتیب داده و منتخبی به
چند تذکره مذکور شد و مقدمه را در سیر نبی علیه و اله الصلوة والسلام و
ذکر آل و اصحاب او و کیفیت اتصال طریقه علیه حضرات نقشبندیه بجناب
قدس اومع التحقیقات اللائقة بها مقرر ساخت و خاتمه را در جمع قصاید
متفرقه حضرت مرشدی قیوم جهان قدس سره مخصوص گردانید
ملتمس از قاریان و سامعان آنکه چون وقت عزیز ایشان از مطالعه این اوراق
خوش گرد و جامع را بدعای خیر خاتمت حسن عاقبت یاد آور باشند فرد

ای آنکه بساحلی و دلشاد
می کن ز غریب و ز عمش یاد

و آنچه از احوال احوال این اکابر که در بند رقم و قید قلم آمده همه با ذعان قبول پیش

آیند و بر ذوات انکار وقت خود را ملول نمایند و هر آنچه از وقت لفظ و علو معنی مستبعد نماید
علم آزر امفوض بر قائل آن دارند چه این اکابر در اظهار این سالما در بیان نه اند مصراع
زبانے ز ما بود گوئیده او و زبان اینها حکم شجره موصلی علی نبینا و علیه الصلوٰة
والتسلیمات گرفته و دست حق پرست ایشان نشان ازید برضیاداده مثنوی

از تست طلسم این خندان

من هیچ نه ام درین میان

معنی تو دمی چلین شکر خم

من جلد کتاب صوت و حرفم

انتخابین رساله را از کتب معتبره مثل نفحات و رشحات و زبدة المقامات
و حضرات القدس و نسیمات الانس و برکات معصومی و معدن الجواهر
و اشجار الخلد و اشجار الاشجار و مخزن الانوار صفی احمدی فی کشف
الاسرار المجتدی نمونه شد و فهرست منتخبات تذکرات آزر ایدین تفصیل فصل گردنید
منتخبات از منتخبات بجهت شکر باینزده تذکره تذکره اولی از منتخبات اول در ذکر
حضرت سلطان العارفین بایزید بسطامی قدس سره العزیز تذکره
ثانی از منتخبات اول در ذکر حضرت خواجه ابوالحسن خرقانی قدس سره العزیز
تذکره ثالث از منتخبات اول در ذکر شیخ ابوعلی فخرمدی قدس سره
تذکره رابع از منتخبات اول در ذکر خواجه یوسف همدانی قدس سره
تذکره خامس از منتخبات اول در ذکر خواجه عبدالخالق بغدادی قدس سره
تذکره ششم از منتخبات اول در ذکر خواجه عارف هریرگزی خواجه محمود انجیر فغنی
و خواجه علی رامیتنی قدس سره الله اسرار هم تذکره سابع از منتخبات اول در ذکر
خواجه بابا محمد سماسی قدس سره الله سره تذکره ثامن از منتخبات اول در ذکر
حضرت سید امیر کلال قدس سره الله سره تذکره نهم از منتخبات اول
در ذکر حضرت خواجه خواجگان بها و الدین بلاگروان قدس سره الله سره

تذکره عاشره از منتخب اول در ذکر خواجہ علاؤ الدین عطار قدس اللہ سرہ
تذکره احدی عشر از منتخب اول در ذکر خواجہ محمد پارسا قدس اللہ سرہ
تذکره اثنی عشر از منتخب اول در ذکر مولانا یعقوب چوخی قدس اللہ سرہ
تذکره ثالث عشر از منتخب اول در ذکر خواجہ عبید اللہ احرار قدس اللہ سرہ
تذکره رابع عشر از منتخب اول در ذکر مولانا زاہد وحشی قدس سرہ و مولانا
دو و بیست قدس سرہ و خواجہ امکنہ قدس سرہ تذکره خامس عشر از منتخب
اول در ذکر حضرت خواجہ پیرنگ محمد بن الباقی رضی اللہ تعالیٰ عنہم
صنعتخبثانی از منتخبات بمقتسم بریندرہ مذکره و راجع ال حضرت مجد الفثانی
و ذکر اجداد و نسب ایشان قدس اللہ تعالیٰ اسرارہم تذکره اولی از منتخب ثانی در ذکر
نسب حضرت مجد الف ثانی تذکره ثانی در ذکر سلطان شہاب الدین علی
ملقب بفرخشاہ کابلی و ذکر حضرت امام رفیع الدین قدس سرہما تذکره ثالثه از منتخب
ثانی در ذکر حضرت مجد عبدالاحد با ذکر شیوخ ایشان قدس سرہما تذکره رابعه
از منتخب ثانی در ذکر ولادت صورت حضرت مجد الفثانی قدس سرہ العزیز تذکره خامس
از منتخب ثانی در ذکر شدن بدین پیرستان تعلیم تعلم حضرت مجد الفثانی قدس سرہ
تذکره سادسہ از منتخب ثانی در ذکر توجہ ایشان بکشف باطنی از والد خود
قدس سرہما تذکره سابعہ از منتخب ثانی در ذکر بعضی احوال حضرت شیخ
ابن والانس سید عبد القادر الجیلانی قدس اللہ سرہ - تذکره
ثامنہ از منتخب ثانی در ذکر دریافت حضرت مجد الفثانی صحبت حضرت خواجہ پیرنگ
قدس سرہما تذکره ناسعہ از منتخب ثانی در ذکر تجدید و غیر خصوصیات حضرت مجد الفثانی
قدس سرہما تذکره عاشرہ از منتخب ثانی در ذکر عبادات یومی و لیلی حضرت مجد الفثانی
قدس سرہما تذکره عشر از منتخب ثانی در ذکر بعضی علوم و معارف و تصرف و خوارق

حضرت مجدد الف ثانی قدس سره العزیز تذکرة اثنی عشر از منتخب ثانی در رحلت جناب
 حضرت مجدد الف ثانی قدس سره العزیز تذکرة ثالث عشر از منتخب ثانی در ذکر
 اسامی خلفاء حضرت مجدد الف ثانی قدس سره و مرضی الله عنهم اجمعین -
 منتخب ثالث از منتخبات سبعة متضمن بر شش تذکرة در ذکر فرزندان حضرت
 مجدد الف ثانی و اولاد و احفاد ایشانان قدس الله تعالی اسرارهم -
 تذکرة اولی از منتخب ثالث در ذکر حضرت شیخ محمد صادق قدس سره
 تذکرة ثانیه از منتخب ثالث در ذکر حضرت خازن الوثقی خواجه محمد سعید قدس سره
 تذکرة ثالثه از منتخب ثالث در ذکر فرزندان خواجه محمد سعید قدس سره
 تذکرة رابعه از منتخب ثالث در ذکر حضرت عروة الوثقی خواجه محمد معصوم بطریق
 تذکرة خامسه از منتخب ثالث در ذکر فرزندان باقی حضرت مجدد الف ثانی قدس سره
 تذکرة سادسه از منتخب ثالث در ذکر حضرت حیدر ولد شیخ محمد سعید قدس سره
 منتخب رابعه از منتخبات سبعة منطبق بر شش تذکرة در ذکر حضرت عروة الوثقی
 خواجه محمد معصوم قدس سره بطریق تفصیل -

تذکرة اولی از منتخب ابعده در ذکر ولادت حضرت عروة الوثقی قدس سره تا
 رسیدن ایشان بدرجات کمال و کمال تذکرة ثانیه از منتخب ابعده در ذکر ایراد بعضی عرایض
 ایشان بوالد بزرگوار خود قدس سره تذکرة ثانیه از منتخب ابعده در ذکر بعضی معارف
 خاصه حضرت عروة الوثقی قدس سره تذکرة رابعه از منتخب ذکر تصرفات
 خرق عاوت حضرت عروة الوثقی قدس سره تذکرة خامسه از منتخب
 رابعه در ذکر ارتحال حضرت عروة الوثقی قدس سره تذکرة سادسه از منتخب
 رابعه در ذکر اسامی خلفاء حضرت عروة الوثقی رضی الله تعالی عنهم اجمعین
 منتخب خامسه از منتخبات سبعة متعلم به تذکرة در احوال حضرت تاج الاولیا

قیوم الزمان قدس سره تذکره اربعه از منتخب خاص در ذکرات حضرت قیوم الزمان
 با ذکر اسماء خلفای ایشان تذکره خاصه از منتخب خاص در ذکرات شیخ محمد اسماعیل
 و باقی فرزندان حضرت قیوم الزمان قدس سره العزیز تذکره سادسه از منتخب خاص
 در ذکرات حجة الله محمد نقشبند قدس سره العزیز تذکره سابعه از منتخب خاص در
 ذکرات حضرت مروج الشریعة محمد عبید الله قدس سره تذکره ثامنیه از منتخب
 خاص در ذکرات حضرت شیخ محمد اشرف قدس سره تذکره ناسعه از منتخب خاص
 در ذکرات حضرت شیخ محمد الدین قدس سره تذکره عاشقه از منتخب خاص
 در ذکرات حضرت شیخ محمد صدیق قدس سره رضی الله تعالی عنهم اجمعین منتخب سادس
 از منتخبات مشتمل بر هفت تذکره در احوال حضرت قطب الاقطان شاه غلام محمد معصوم قدس
 الله تعالی سره و قدوة الال و لیام شاه غلام محمد و فرزندان ایشان قدس سره اسراردهم
 تذکره اولی از منتخب سادس در ذکرات حضرت شاه غلام محمد معصوم
 و رسیدن ایشان بدرجات کمال و اکمال تذکره ثانیه از منتخب سادس در ذکرات
 و حواریات ایشان تذکره ثالثه از منتخب سادس در ذکرات با ذکر
 خلفای ایشان تذکره رابعه از منتخب سادس در ذکرات اولیاء
 حضرت شاه غلام محمد قدس سره تذکره خامسه از منتخب سادس در ذکرات
 شاه غلام حسین قدس سره تذکره سادسه از منتخب سادس در ذکرات
 غلام حسن قدس سره تذکره سابعه از منتخب سادس در ذکرات حضرت شاه غلام
 باقی فرزندان حضرت غلام محمد معصوم رضی الله عنهم منتخب سابع از منتخبات سبعة
 متضمن بر هفت تذکره در احوال حضرت قیوم جهان حاجی محمد صلی الله و
 منتسبان ایشان قدس سره هم تذکره اولی از منتخب سابع در ذکرات حضرت
 قیوم جهان قدس سره تذکره ثانیه از منتخب سابع در ذکرات رسیدن ایشان بدرجات

کمال واکمال خصوصیت ایشان تذکره ثالثه از منتخب سابق ذکر تصانیف اشعار و
 خوارق ایشان تذکره رابعه از منتخب سابق در ذکر احوال ایشان بفرهنگ
 تذکره خامسه از منتخب سابق در ذکر فرزندان حضرت قیوم جهان
 قدس سره تذکره ششم از منتخب سابق در ذکر خلفا حضرت
 قیوم جهان قدس سره تذکره هفتم از منتخب سابق در ذکر حضرات بی بضاعت
 و منتسبات صالحات ایشان در ضمن الله تعالی. و ماده تاریخ و ترتیب
 و ترکیب این مجموعه در صرف بی رضی الله عنک به و در مصرع این منظومه داخل کرده

ابیات مؤلفه

بس نقش دلپذیر بر روی ورق کشید
 خورشید خط بنده گیش بر حسین کشید
 در زیر چرخ چشم کواکب گردید
 بالید غنچه دلم و سپهرین درید
 جاوید یاد فصل بهارش خزان بدید
 بی رضی الله عنک بام ندارید
 بعد از جامعه از ملک شنید
 من لطفک الرشید عن فضلك السید

نارم بگلک خامه که سر تا پاد وید
 ز انوار رخسارش چو جهان گشت میخلی
 با اختصار منتهی مجتبی مع چو او
 و از شوق گلرخان معانی این چمن
 چون بوستان غله مرتب شش جهت
 تاریخ افتتاح بجوش از روش غیب
 چون بشر به نیت احسن فضل گفت
 و اختتم لنا بعافیتہ یا الفنا

مقدمه

فیه رشحة من سیر النبی المختار صلی الله علیه و آله
 الابرار و صحبه الکبار و المہاجرین و الانصاء و المعجزین
 خصائص اهل بیت الطهار و الانجیل رضی الله عنهم

إلى يوم القرار بطريق الأيماز والاختصار تبركا
وتيمنا لا فتاح ذكر الصالحين الأختيار فرد

خالی از نقش نگام حرم مبارک | خالی مخط فکرت من معنی نهان من

بدانکه ابتدای خلقت و آفرینش نور نبوی صلی الله علیه و آله وسلم بیان
مجمعی از نسب شریف مقدس او و حالات و غزوات و معجزات مبارک می علیه
و علی اله من الصلوات افضلها و من التحيات اكملها از جابر بن
عبد الله مرویست که اول چیزی که خدا می تعالی آفرید نور حضرت
پیغمبر خاتم النبوة است صلی الله علیه و آله وسلم پس آن نور را منقسم بدو
قسم ساخت قسمیکه در لطافت و صفا بود و موسوم بنور شد و از وارواح انبیا و اولیا و
ملائکة و اجرام علوی آفرید و قسم دیگر موسوم بنار شده از و جان بن البجان و اجسام مخلوقات
سفلے آفرید نسب شریفش برین پنج است حضرت محمد صلی الله علیه و آله وسلم
بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد المناف بن قصه بن کلاب بن مره
بن کعب بن لؤی بن غالب بن فهر بن مالک بن نضر بن کنانه بن خزیمه بن مدسره که بن
الیاس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان بن عد بن ادد بن حبل بن قید اسر
بن اسمعيل عليه السلام بن ابراهيم عليه السلام بن تارخ بن ناخوهر بن اشع بن ادم
بن عاصر بن شالخ بن اهر فخشند بن مسام بن نوح بن ملک بن متوشلخ بن اخنوخ
وهو ادریس عليه السلام بن سرد بن مهلائیل بن قینان بن انوش بن شیت بن
ادم عليه السلام و لادت مبارکش روز و شنبه و از دهم شب از ماه ربیع الاول
گذشته و پنجاه و پنج روز از سال قبل منقضی شده چهل سال از سلطنت نوحیه و ان بسره آمده در
که منظره یوقوع پیوسته پدرش بن عبد الله روایت اصح قبل تولد مبارکش وفات یافته مادد

آسنة بنت هب بنت عبد مناف در شش سالگی آنحضرت خلعت نموده بعد از آن عمرش بواسطه
 در سن جوانی و از ده سالگی بچنان شبانم برده و در میشت پنج سالگی مال خدیجه رضی
 تعالی عنهما بتجارت بشام رفته و بعد از معاودت او را خواسته و چون سنین عمرش
 پنجاه رسید روز و شنبه هفدهم شهر رمضان وقت چاشت در غار حرا می که مخطوم حبر
 علیه السلام بر او آمد و پنج آیه از سوره اقرأ با هم آیت بر خوانده بدعوت مامور شده و آنحضرت
 صلی الله علیه و سلم سه سال دعوت خفیه بود پس از آن آشکارا شده و چون قریش از این امر
 میگردیدند سنان بن عمرو بن حنیف بعضی از مسلمانان با آنحضرت بجانب حبشه هجرت نمودند و در سال
 هفتم قریش با یکدیگر معاهده کردند که با بنی هاشم مناکحه معامله نکنند و در سال
 هشتم الاپتیمان معراج رو داد و در سال نهم در مقام مدینه نرسیده از ایمان مدینه خیر کینه
 اسلام آوردند و در این سال هجرت به مدینه نموده واقع شد پس از آن احکام از آن هجرت بد تا
 سیس بنای مسجد قبا و عمارت مسجد شریف مدینه مکرّمه و استحکام عقد مواخات میان
 مهاجرین و انصار بموجب حکم پروردگار مستعد قتل کفار گشت پس از یازده ماه در دو صفر
 بغزوه ابواکه موضع است قریب مدینه طیبه شصت تن در طلب کفار قریش برآمده
 بی وقوع قتال به مدینه مراجعت فرمود در همین سال سریه حمزه بن عبد المطلب سریه عبیده
 بن العاص بن عبد المطلب بود و در همین سال عبد الله بن سلام و سلمان فارسی سلام
 آوردند و فاطمه زهرا رضی الله تعالی و دیگر بنات طیبات و سوده و عائشه رضی الله
 عنهن با عیال ابو بکر صدیق رضی الله تعالی عنه از مکه به مدینه منوره آمدند و پیش از هجرت
 فرض نماز دو رکعت بود و بعد یکماه از هجرت در حضرت نماز چهارگانی فرض شد سنت بعد
 از آن مشروع شد پس از هجرت در ماه ربیع الاول بغزوه ابواکه رو دیست
 سه روز راه از مدینه منوره با و لیست نفر از صحابه روان شد و در جادوی الاول بغزوه
 حشره که نام مکانیست بیرن رفت در هر بغزوه بی قتال مراجعت فرمود و در همین سال غزوه بدر

اولی شکر که آنحضرت با همتا و کس از مهاجرین بطلب کز زمین جابر که بر مویشی مدینه فرات
 زده بود برآمد و او را نیافتند رجوع فرمود و در شهر صفر یا ربیع حضرت بنی ناطله زهر از منی
 عنینا با حضرت علی کرم الله وجهه الکریم تزویج فرمود و عمر شریف حضرت زهرا رضی در آنوقت
 شانزده و عمر شریف حضرت مرتضیٰ بیست و پنج سال بود و همدرین سال قبله از بیت
 المقدس بجانب کعبه تحویل شد و بعد از شعبان آیه فرضیت صوم رمضان نزول
 کرد و صدقه فطر واجب یافت و آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم در مصلی مدینه سنوره
 نماز عید بگذارد و همدرین سال غزوه بدر که بری هفتمین رمضان واقع شد و
 سبب نگوئیم کفر و باعث عزت اسلام گردید و ابی جهل العین و دیگر روسا
 قریش هفتاد نفر قریش کشته شدند و هفتاد تن از آنها اسیر گشتند و عباس بن
 عبد المطلب و عقیل بن ابی طالب از اساری بودند و از مسلمانان هفت انصار
 پنج مهاجر شهید شدند و ذوالفقار از غنائم این غزوه بنی سلیم و غزوه بنی قنیع
 در همین سال بود و در این سال نماز عید اضحیٰ گذارد و دو کبش بدست مبارک
 خود قربان نمود **ثلاثه** در این سال غزوه سویق غزوه بنجد و سرت
 زید بن حارث و سرتیه محمد بن مسلمه و تزویج ام کلثوم رضی الله عنهما با عثمان بن
 بن عفان و نکاح آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم با حفصه بنت عمر بن الخطاب رضی الله عنه
 و ولادت حسن بن علی رضی الله عنهما اتفاق افتاد و در شوال غزوه احد وقوع
 یافت که در آن دندان مبارک و شفته شریف مجروح شد و سید الشهدا حمزه رضی
 الله عنه با همتا و صحابی دیگر از مهاجر و انصار بشف شهاوت رسیدند **سنة**
اربعه در این سال سریه بیرونه بود که هفتاد و جوان از انصار که ایشان را
 قرامی گفتند شهید شدند و آنحضرت تا چهل صباح در قنوت فجر بر آن قبائل
 که آنها را کشته بودند دعائی بد نمودند و دیگر سریه بد جمع بود که نام مو صنع است و در

بیسج الاول غزوه بنی النضیر بود که قبیله ازیم بود است و در غزه ذمی قومه غزوه بدر صغری
 بود و آیه تحریم غزوات شد در همین سال زینب بنت خویمه ام المؤمنین و قاطب بنت
 اسد ام علی بن ابی طالب رضی الله عنهما وفات یافتند سنه خمسسه من الهجرة
 در ماه محرم غزوه ذات الرقیع بود در وصلوة خوف مشروع شد و در ربیع الاول غزوه
 دومه بجندل بود که نام جایست و در شعبان غزوه مریسج بود که نام آمیست و آنرا
 غزوه بنی مصطلق نیز گویند و جویریة بنت الحارث از اسارای این غزوه است که آنحضرت
 صلی الله علیه وسلم اورا اعتناق فرموده تزویج فرمود و نزول آیه تیمم در همین سال بود
 و در ذی قعدة غزوه خندق بود که اورا احزاب نیز خوانند و درین غزوه سید ابرار
 ذوالفقار را بر حیدر کرار بست و آنشبه سوار سحر که کارزار عمر بن عبدود را که با بنی امیون
 برابر می افتاد بکشت و آنحضرت صلی الله علیه وسلم در شان او فرمود مبارزه علی بن ابیطالب
 یوم الجند و افضل من اعمال اقتی الی یوم القیامة بعد غزوه بنی قریظه
 و مشرعیست صلوة خسوف شد و فرضیت حج نزول یافت سنه سنه غزوه
 بنی النجیان و در ربیع الاول این سال بود و غزوه غابیه و صلوة استسقا و غزوه حبییه
 و تزویج آنحضرت صلی الله علیه وسلم جویریة بنت الحارث را و قضیه انک جناب اقر
 المؤمنین عائشه صدیقہ رضی الله تعالی عنها و نزول آیات بینات و برأت ذات
 الطهاره و از اقوال مناقبتین در رمضان القلوب نیز در همین سال بود و در همین سال اتخا ذ
 خاتم و بعث رسل مملوک آفاق و براهی مقوقس ملک اسکندریه ماریه قبطیه را
 و خواهرش شیرین و حمار یعفور نام و بنسبه دلدل نام و کسوف آفتاب مشرعیست
 صلوة کسوف واقع شد سنه سبعمائة در این سال فتح خیبر بود که امیر المؤمنین
 علی کرم الله وجهه در اورا کنده سپهر خود نموده بود تا فتح صلوات بست و از لشکر مسلمانان
 پانزده نفر بشف شهادت رسیدند و آنکه بود و نو و سه کس مقتول شدند و صفیه بنت حبیبی که

غزوه

یکی از اجابت مؤمنین است از اولاد مارون بنمیر علیه السلام بود و نزدت آنحضرت صلی الله علیه و سلم رسید و آنحضرت او را از نموده تزویج فرمود و قضیه زهر کردن یهودیه در طعام آنحضرت صلی الله علیه و سلم بطور شمس بعد از غروب و در آن غزوه از اهل حمار املی و هرزی نابک سباع و بیع مغانم قبل القسمة و وطنی جواری پیشین ز استبرانی کرد و همدین سال تحریم کجاج شد که در او اهل اسلام حلال بود و قضیه لیلۃ التفریس و آنحضرت و اصحاب صلی الله علیه و سلم و فوت نماز صبح و قضای آن باذان و اقامت و جماعت و عمرة قضای واقع شد و هم در این سال بخاشی ملک حبشه ام حبیبه بنت ابی سفیان را در حبشه برای آنحضرت تزویج کرد و آنحضرت صلی الله علیه و سلم میمونه بنت الحارث را نیز تزویج فرمود و سنده ثمانیه در ذیحجه این سال از ماریه قبطیه ابراهیم علیه التحیه ابن رسول صلی الله علیه و سلم ولادت یافت و آن حضرت بشر او را غلام بخشید در این سال در مسجد شریف نبوی منبر راست کردند و هم در این سال سریه موته بالضم که موضعی است بزین شام واقع شد و در این سریه زید بن الحارث و جعفر طیار و عبد الله بن دواحد از پس یکدیگر رایت گرفته شید شدند آخر الام رایت را خالد بن الولید گرفت و فتح بروت او شد و جعفر بن ابی طالب از آنسر و صلی الله علیه و سلم بقیب طیار و ذوالبحنا حین ملقب شد و خالد خطاب سیف الله یافت هم در این سال سریه خطبه بود که غزوه سیف البحر هم خوانند و در این سریه ماهی عنبر نام از دریای بدمکه کاسه چشم او سیزده مرد را بجائی بود و ماهی یا نصف ماهی طعام عسکر بود و از بقیه اش آنحضرت صلی الله علیه و سلم هم تناول فرمود و در این سال فتح مکه معظمه شد و اسلام ابو سفیان و معاویه و هند و عکرمه بن ابوجهل و ابو قحافه پدر حضرت امیر المؤمنین ابو بکر صدیق رضی الله عنه بعد فتح مکه بود و غزوه چنین نیز در این سال بود و در آن غزوه غنائم پیشهار بدست افتاد که میان

اعراب

مَوْلَانَةَ الْقُلُوبِ وَبِجْرِ اصْحَابِ قَسَمْتِ شَدَّ وَبَعْدَهُ غَزْوَةُ طَائِفٍ وَعَمَّهُ جِعْرَانَهُ شَدَّ كَعْبُ
 بِنِ زُهَيْرٍ قَصِيْدَةً بَانَتْ سَعَادٌ وَرُخْدَمْتُ مَقْدَسٌ آوَرُوهُ مَحْفُوظَ اَمْنٍ وَسَلَامَتِ شَدَّ -
 سَعْدُهُ تَأْسَعُهُ دَرَايْنِ سَالِ بَعَثَ عَيْنِيَه بِنِ حَصِيْنٍ وَزَوَلَ اَيُّه كَرَمِيْدَانِ الَّذِيْنَ
 يَسَادُوْنَكَ مِنْ وَرَاءِ الْخَجْرَاتِ الْكَثْرُهُمْ لَا يَفْقَلُوْنَ وَوَاتِقِ شَدَّ وَمَدَّتْ كِيْمَاهُ اَنْ
 حَضَرَتْ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ حِجْرَانُ نَسَاءٍ عَصَمَتْ اَتْمَارَهُمْ تِيَارَكَرُوْ دَرَايْنِ سَالِ
 اَنْ حَضَرَتْ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ بَغْزُوهُ تَبُوْكَرَ اَمْدُوْ اَمِيْرِ الْمُؤْمِنِيْنَ حَضَرَتْ
 عَلِيُّ كُرْمِ اللهِ وَجِهَهُ دَرْمِيْنَةُ شَرِيْفِ بَرَابِلِ وَعِيَالُ كُنْزِ اَشْتِ وَحَاضِرُ آوَرُو
 صَدِيْقِ تَمَامِ مَالِ خُوْدِ رَاضِيْ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ وَفَارُوقِ نِصْفِ مَالِ خُوْدِ رَا
 وَتَجْمِيْنَةُ زِيْ النَّوْرِ بِنِ حَيْشِ غَسْرَتِ رَاوَرِيْمِيْنَ غَزْوَهُ بُوْدُوْ بَعِيْ جَنْكِ رَجُوْعِ فَرْمُوْدُنْدِ
 وَسَرِيْبَةُ خَالِدِ دَرْمِيْنِ سَالِ بُوْدُوْ مَسْجِدِ ضَرَارِ رَا كِهْ مَنَافِقَانِ بَعَلَّتْ حَسَدِ اَبْلِ قَبَا
 جِهَتْ تَقْلِيْلِ جَمَاعَتِ اَنْ سَجْدِ كَرُوْهُ بُوْدُنْدِ بُوْحِيْ اَلْحِيْ خَرَابِ فَرْمُوْدُوْ بَسُوْشَتْ قَمِيْمِيْنَ سَالِ
 حَضَرَتْ اَبُوْ بَكْرِ صَدِيْقِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ رَا كِهْ فَرَسْتَاوُوْهُ اَيَّتِ اَزْ اَوَّلِ سُوْرَةِ
 بَرَاةٍ بَاوُوْ اَوَكِهْ مَرْمُوْمِ بُوْاَنْدِ وَچُوْنِ رُوْ اَنْ شَدَّ عَلِيُّ كُرْمِ اللهِ وَجِهَهُ رَا بُوْمِي
 فَرَسْتَاوُوْ دَرَايْنِ سَالِ سُبْحَانِيْ دَرْمِيْنَةُ وَفَاتِ يَافَتْ وَاَنْ حَضَرَتْ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَر
 مَدِيْنَةِ بَرُوْ نَمَازِ كُنْزِ وَشَافِعِيَةَ رَا اِيْنْجَاوَدِيْلِ اَسْتِ بَرِ حُوْازِ نَمَازِ جَنَازَةِ بَرِ غَابِ وَحَفِيْبِهِ
 كُوْنِيْدُ كِهْ اَنْ مَخْصُوْصِ بِنِيْمِيْلِ اَسْتِ عَلَيْهِ الصَّلُوٰةُ وَالسَّلَامُ زِيْرَا كِهْ جَنَازَةُ سُبْحَانِيْ رَا بَرُو
 كَشْفِ كَرُوْدِنْدِ كِسْ دَر حَقِيْقَتِ نَمَازِ بَرِ حَاضِرِ كُنْزِ دُوْ دَرْمِيْنِ سَالِ اَقْرُكَلْتُوْ مَرْتَرُ وَجَعْرُ
 عَثْمَانِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا وَفَاتِ يَافَتْ وَدَرْمِيْنِ سَالِ بُوْدُوْ كِهْ وَفُوْدِ عَرَبِ اَزْ هَرِ
 جَانِبِ وَرُوْدُوْ آوَرُوْدُنْدِ نَهْدَا اَنْ اَعَامِ الْوَفُوْدِ نَامُنْدِ سَعْدُهُ عَشْتَرَةُ دَرَايْنِ سَالِ
 وَفَدِيْنِيْ حَفِيْبِهِ بُوْدُوْ كِهْ مِيْاَنْ اِيْشَانِ مِيْلْمَهْ كَذَابِ بُوْدُوْ كِهْ مَرْتَرِ شَدَّ دَعْوِيْ نُبُوْتِ كَرُوْدِ كَفْتِ
 كَرَاَنْ حَضَرَتْ مَرَا شَرِيْكِ خُوْدِ سَاخْتَهْ وَبِهَرِ اِيْنِ سَالِ تَقْضِيْبِهِ مَبَاهِلَهْ بَانَصَارَا كِهْ حِرْمَانِ كِهْ نَامِ كِيْ اَبُوْ اَضْعَ

بالم
 خوانند

یمن است واقع شد و آیتة ابتداء فنا و ابتداء کفر الی آخره نازل و درین سال قدوم
 و فدک بجهله بود که در آن جریر بن عبد الله بجلی بود که طول تدویش گزشتش و
 درازی نعلش یک گز بود و عمر رضی الله عنه و در از کمال حسن جمال یوسف این مهت
 میخواند جریر با صد و پنجاه کس از قوم اسلام آورد و پس و راجعت بهم صمغ ذوالخاصه
 که آنرا کعبه ثانیه گفتند پس درین روان فرمود و ابراهیم بن رسول الله صلی الله
 علیه و اله و سلم وفات یافت و در بقیع مدفون گشت و همان روز کسوف واقع شد
 و هم در این سال حجة الوداع است آیتة الیقوم الکتلت لکم دینکم نزول یافت حضرت
 صدیق معنی این مهر معلوم نموده مخزون گشت حضرت امیر را آنحضرت صلی الله علیه و سلم درین
 سال فرمود من کننت مولاة فعلی مولاة نسنا **الا احدا عشرة** جناب اطهر درین
 سال اهل بقیع را با مراد استغفار نمود و در صفر روز دوشنبه سرتی اسامه بن زید
 بود و حبش عظیم را با وی بعث فرمود و ز چهارشنبه در وجودش یغیش تپید در و
 عارض شد و روز پنجشنبه بدست خود لویای مبارک عقد کرده با و داد و کبار
 مهاجر و انصار مثل ابی بکر و عمر و عثمان و سعد بن ابی وقاص و ابی عبیده
 رضی الله عنهم و شمال ایشان را با اسامه همراه کرد و چون ذات شریف او مرخص بود
 حبش در منزل اول مطلس مانا بعد از شمال مبارکش حبش او را نه شد و بکرت
 آنحضرت فتح کلی یافت روز شنبه هم ربیع الاول بخانه مبارک درآمد و روز یکشنبه
 مرض اشتداد و روز دوشنبه مسجد درآمد و اصحاب را با مرخص و با اقتدار ابی بکر در
 نماز دید و خوشش و اقتدا با وی نموده بخانه رفت پس در نصف روز بوقت چاشت
 دو آزد هم ربیع الاول بقول صحیح وصال حضرت ایزد متعال اختیار فرمود و این بیت
 او بر غصیل دادند و جماعت مسلمانان بروی نماز جنازه گذاروند و امام زکریا نشد
 اول نماز جنازه آنحضرت صلی الله علیه و سلم صحابه خواندند بعد ملاکه جماعتی خواندند

بازوای نظار حنین

بازوای نظار حنین

و بعد جماعه مسلمان و در شب یا سحر چهارشنبه فن نموند سنین عمر مبارکش بقول
 اصح شصت سه سال ولنعم ما قیل فی تاریخ وفاته صلی الله علیه و سلم فرد

هو بود همیشه برزبانش | تاریخ شده است هو ازین!

فأندک جلیلہ اہل سیر رحمتہ اللہ تعالی علیہم اطلاق غزوه کنند بر آن حرب
 کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ و اصحابہ وسلم بہ نفس نفیس خود در آن لشکر حاضر
 بوده باشند و آنها بیست ہفت اند و در نہ غزوه از آن جملہ بہ نفس نفیس خود قتال فرمودند
 اول بدر دوم احد سوم مدینہ چہارم خندق پنجم قریظہ ششم خیبر
 ہفتم فتح مکہ ہشتم طائف نهم حنین و قیل در غزوه بنی النضیر ہم
 قتال نمود و سہ پہ بعثت آن فوجی باشد کہ بر اعدائی دین فرستادہ بسر داری
 یکے از اصحاب خود آن چہل و ہفت بود فائدہ بعضے گفته اند کہ آنحضرت صلی اللہ
 علیہ وآلہ وسلم چون بحدیثہ ثنہ لیل فرمود امر بتاریخ کرد و از آن ہجرت نوشتند و بعضی
 گویند وضع اولاً از عمر بن الخطاب بود رضی اللہ عنہ بر رای حضرت علی کرم اللہ
 وجہہ و ہمہ اصحاب اتفاق نمودہ ابتدائی سال از ماہ محرم عتبار نمودند

بیان شہائل نبوی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

روایت می کند امیر المؤمنین علی کرم اللہ وجہہ الکریم کہ جناب پیغمبر صلی
 اللہ علیہ وآلہ وسلم بسیار باہمیت بود چنانکہ ہر کہ از دور دید بترسید و چون نزدیک
 خوش شدی کشادہ روی بود و روشنائی از آن ہیافت اگر در از مدے با او ہمراہ رفتے
 از وفرت نمودے گرد سر بود و حمد موی و موی مبارکش تا بنا گوش آیتادہ بودے
 و چون فروکشید بکرتف رسید و ہر گاہ بگذشتے باز بجای خود شدی فراخ
 پیشانی و کشادہ ابرو بود و در میان دو ابروی مبارک او سگے بود کہ چون در خشم

بیان لفظ مبارک

شہری پیدا آمدنی بار یک مینی و بار یک لب بود کشاوه زندان و گرد و شیرین
 سخن و لطیف آواز و سیاه موی و سفید عارض و خوب گردن و معتدل اندام
 و پشت مبارکش با شکم راست و فراخ بر بود و از سینہ او تا ناف و خطی بود از
 موی خور و دیدہ چنانکہ بقلم نگارند دراز ساعدین کف دراز و بار یک گنجنت
 بود و میان انگشتان کشادگی داشت و دراز ناخن بود و نگرستن او از و نبال چشم
 بود و بیشتر بزین نگریتے و آہستہ بود و نہ تند خوبی کشاوه پیشانی نہ ترش رو خندہ
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم تبسم بود و کلمش عدل و گفتارش حکمت و پیشہ اش
 سخاوت بود و بدی را مکافات نکرے و گناہ را عفو فرمودے و در میان دو کتف
 او خالی بود سیباہ بزروی مائل از دینار کمتر بود و آن نہ نبوت بود و آزان بوے
 خوش آمدے مانند مشک صلوة تعالیٰ و سلام علیہ و علی آلہ و صحبہ بدل

بیان معجزات تراکیات و صلوات اللہ علیہ و آلہ و سلم

بدان کسعدک اللہ تعالیٰ کہ پیغمبر صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم را معجزات بسیار
 و بیشمار است اما آنچه حق تعالیٰ اورا بر آن مخصوص گردانیدہ آنست کہ اورا
 سید مہمہ پیغمبران کرد علیہ و علیہم السلام و ہمد در زیر علم او باشند روز آخرت
 و از مادہ خشنہ کردہ و ناف بریدہ را او چون از مادہ جدات بر سبجہ نہاد و
 انگشت بر کرد و کلمہ شہادت بر زبان آورد و ہر گاہ کہ دایرہ او مشغول کاسے بود
 گہوارہ خود بچسبید و انگشت خود کیدی مزہ شیر و انگبین یافتی بول و غائط اورا
 نذید و احتلامش نیفتادے چشمش در خواب شہری و دلش بیدار بودے و عقب
 ہچمان دید کہ از پیش ہرگز پشہ و گس براونہ نشستے و ہرستوے کہ سوار شہری
 گر چہ ضعیف بودے بر ہمت نوران سبقت بردے و موی زیر ناف او ہر نیل آمدے

و با هر کسی که گشتی گرفته اگر چه قوتی بودی او را بیدار خسته و سنگین بر دست او تسبیح
 گفته و سنگ و کلونج بر او سلام فرستادی و هر جا که آب زمین انداختی آنجا
 خوشبوی گشته و ستون مسجد از جدایی او نالیدی چون در کنار گرفتگی خاموش شد
 درخت بفرمان او از جای خود پیش آمدی چون فرمود باز گشتی آبر بر سر او
 سایه افکندی پریان با او سخن گفتند و آیهان آوردند و از میان انگشت او
 چندان آب بر آمدی که همه شکر سیراب شدی در صرب بدر شکر کفار را بیک است
 خاک بهر میت او و از همه نهانها خبر دادی حدیث غار باصا جیش و آنچه در و
 گذشت معروف است سو سمار و آهو با او سخن گفتی و رفتن او معراج بر براق
 دیدن او هفت آسمان و زمین و ملکوت و عرش و کرسی و جبابه و سد و پهنی
 و درخت مخلوقی و قباب و قوسین او اوئی و رویت او جناب قدس خداوند
 را بچشم سر و گفتگو و برگشتن در یک ثلث شب مشهور است بتان کعبه او را سجده
 کردند و بزغاله بریان زیر آلوده با او سخن درآمد و سینه او را بشکافتند
 و بستند و بنم و حکمت و ایمان مملو ساختند باز بجای خود آوردند در شب لاوت
 او کنگرهای قصر کسری بفتاد و بجزیره ساوه خشک شد و آتشکده فارس که
 هزار سال نمرده بود زنده شد و ماه با شماره او سخن و در نیم شد و آفتاب بد عالمی
 بعد غروب خود نمود و کودک خورد و در گهواره پهنی کرد او خبر داد و اعظم همه
 معجزات قرآن عظیم کریم است که بیچ فیضی از فصاحتی عرب مانند کوتاه ترین
 سوره ها و که سه آیه باشند نیارده و همیشه بر صفحه روزگار باقی ماند و تغییر تبدیل در راه نیافت

له قوله در یک ثلث شب قیام معراج آنحضرت صلی الله علیه و سلم را در ثلث اول شب یا دوم یا سوم علی بن ابی طالب

الروایات واقع شده اند که مدت معراج ثلث شب بود که تقریباً چهار ساعت نبوی است که آن مخلوقی زبان
 در یک لحظه سرانجام شده معلقه در بنیدن و با این گرم بودن ارضی است که مشهور است در ۱۲ داخله محمد حسن بن محمد

و بر زمین مقدار بر معجزات زکایات آن سرور کائنات علیه افضل الصلوات
 و اکمل التحیات بر سبیل ایجاز و اختصار اکتفا نمود :-

بیان صفات معنویہ اخلاق و خلق علی سید صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم

قال الله تعالى وَاِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ حق سبحانه و تعالی خلق اور اللہ فرمود
 برای آنکه مکارم اخلاق در وجودش نفسش مجتمع بوده منجز خبرت بعتت لانتتم
 مکارم الاخلاق و شعر باین است از جناب بی بی عائشه صدیقہ رضی اللہ عنہما
 و عن ابیہا مروی است کہ خلق آنحضرت صلی اللہ علیہ آله وسلم قرآن بود یعنی
 با و امر و نواهی و آداب و اخلاق کہ از قرآن معلوم میشود عمل می فرمود چون خلق
 آنسرور بر تہ بود کہ ہرگز تہ چکس را از زمرہ یاران نبود و ہم از منقولست کہ
 آنحضرت صلی اللہ علیہ آله وسلم در خانہ خود چنان سلوک مکر کہ یکی از احاد
 الناس سلوک مکرے و بکار ہای خانہ قیام می نمود و چاروبے داد و جامہ خود
 می دوخت و نعلین را وصلہ میکرد و شتر را آب می داد و گو سفندان رامی دو شید
 و خادم را در کار ہمدومی داد و با او طعام می خورد و بصناعت خود را از بازار بر میداشت
 و بخانہ می آورد و ہذا آنحضرت صلی اللہ علیہ آله وسلم بہر تہ بود کہ دنیار او ز نظر گشت
 او عرض کردند القات بان نمودند و از دنیا بیرون رفتند و زہرہ او نیز دیدہ کہ مرہون
 بود و سہ روز قتل و یادور و ز قتلای از نان جو سیر نشد و گاہ گاہے در خانہ
 او یکماہ آتش فروختہ نمی گشت و باب خرمای می گذاردند و گاہے شب گرسند
 خواب کردی و روز روزہ دہشتہ مواضع آنحضرت صلی اللہ علیہ آله وسلم بہت باہ
 بود کہ زانو ہای خود را از زانو ہای ہنشین نہ گذر ایندی و ہر کس کہ با او رسید سلام بر
 آنکس کردے و ابتدا بمصافحہ نمودی و پای خود را در حضور اصحاب دراز نہ کردے و

جائی بر کسی تنگ نداشتی کسی که بروی در آمدی اورا تعظیم و اکرام نمودی چون کسی که حاجت داشته و نترس و او رفتی و در نماز بودی در نماز تخفیف کردی و حاجت او را بر آوردی و باز نماز مشغول شدی و بروی زمین تکیه فرمودی و سجواب میرفت و دعوت بند و نذر خدیجه را اجابت می فرمودی چون آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم بغایتی بود که سائل را از درگاه خود محروم نکرد و ایندی نوبتی صد هزار درهم آوردند همه ابر حسیب ریخت بر مردم قسمت فرموده چون برخواست یک درهم آستانمانده بود **حَلَمٌ مُّبَارَكٌ** آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم نهایتی بود که هر چند از اقارب و اجانب ایذا می کشید تحمل می فرمود و در صد انتقام در نمی آمد بلکه از ای آن دعای خیر در شان ایشان بتقدیم رسانیدی و قاف بر وعده خود لازم می شمرد و هر خلف وعده از وی تحقق نشد شبها عیش چنان بود که هیچکس در دلاوری بان حضرت صلی الله علیه و آله و سلم نرسید هر گاه در محاربه کج می انداختند از سیدی اول کسی که بان جمع دست بر نمود او بود و حیا که او بوزن بود که گفته اند آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم سخت چهار تلو داز و خنزد و شنیزه در پرده خود و اگر از کسی مکروهی دید در و کتیری پدید شد لیکن بمواجهت با و ننگنتی الا در حقوق الله و حقوق العباد حکمت و علم او بحدی که ایزد سبحانه علوم اولین و آخرین با و عطا فرمود عفتش آنکه هرگز به ملکت مبین و نکاح و ستش نرسد از رسیدن بودیش بر ضلالت مهربان و سید اش منشرح و آن خوف خدا و انما گریان و همان دوست بود و قام با م خدا و جتها و کنند در عبادت و طالب رضای مولای بود و بزرگان را تعظیم کردی چنت و قار ایشان خوردان را بخود نزدیک گردانیدی و منت اشکر گفته اگر چنانکه بودی کم گوی و کم خنده و بسیار تبسم و کف کشاده و تازه روی و شیرین سخن اندک نعم و در چشم و زود آشنی و لطیف طبع و مجتنب از حرام و شبیه مستجمع جمیع صفات حمیده و دور از همه صفات میمه بود و نبود زشت خوئی نه عیب جوئی

آورده بودند

آرزو

و نه سنگین دل و نه دشنام ده نه جل مع بال و محترک و طمع و حرص و تجمل و منان و مکار و تمناع خیر
 و اکل و کسلمان و عیوالم و محاسن و مضار و مستکبر و غدار و بیح عادت بدنداشت چون استیفاء
 این معانی ممکن نیست بر اینقدر از تبرکات اختصار رفت و آنچه درین مجموع از سیر اطهر او
 ایمان رفته در جنب او صاف بی پایان او صلی الله علیه و آله و سلم که اتمام اهل سیر را
 مشرف ساخته است بدان مانند کوه پیره زنی بکلاوه ماری خود را در وصف خریداران حضرت
 یوسف صدیق علیه الصلوة والسلام داخل ساخت و از ان علم نوحی فراغت بیت
 نه حشر می توانم گفت و اقا
 به صاحبش خود را می ستایم

ذکر ذکوا و اولاد اجدان نبوی صلی الله علیه و آله و سلم

و آنها سه بودند قاسم سن اولاد آنحضرت بود و بدین سبب حضرت کنی بابو القاسم
 گشت و ولادتش در مکة معظمه زندگانش ده سال عبد الله و سه نیز در مکة معظمه
 بوجود آمده و طفولیت و فات کرده ابراهیم در مدینه منوره سال هشتم
 از هجرت متولد شده و یک نیم ساله شده و فات یافت آنات چهارم از زینب که
 بزرگترین بنات بوده بقول اصح ولادتش در سال سی و بیجم از واقعه فیل و در
 سال هشتم هجری و فات یافت رقیه و ولادتش در سال سی و سیوم از واقعه
 فیل بود آخر بنکاح حضرت عثمان بن عفان رضی الله عنه آمد و سال
 دوم هجری متوفی شد امر کلثوم که آنحضرت صلی الله علیه و آله و اصحابه و سلم بعد
 از وفات رقیه و خلاص و می از زوج اول او قبل از وفات نیز عثمان بن عفان
 رضی الله عنه داد و فاتش سال نهم هجری حضرت بی بی فاطمة الزهراء و در
 الله تعالی عنها ولادتش از سال سی و بیجم بود و بقول در سال چهل و
 یکم و خور و ترین دختر آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم بود و حضرت علی کرم الله وجهه اکویم

در سال اول یازدهم هجرت عقد بخت و فاشش سیوم رمضان بعد فوت پیغمبر
علی الله علیه وآله وسلم بشش ماه یا چهل روز و مدت جیانش بیست و هشت سال

زوج طاهر الخضر صلی الله علیه و آله

اول خدیجه کبری رضی الله عنها بنت خویلد اول کسی که از زمان
بشرف اسلام مشرف شد و تصدیق آنحضرت فرمود و بود و اول از وراج طاهر
که شرف فزایش مقادیر یافت نیز وی بوده رضی الله تعالی عنها و مال خود را در رضا
وی صرف نموده اولاد آنحضرت از ذکور و آنات همه از وی بودند لا ابناء هیم
علیه النجیه از ماریه قبطیه منول شده و تا او در قید حیات بود آنحضرت زن دیگر
نخواست و مدت بیست و پنج سال مصاحبه صلی الله علیه و آله وسلم بود و فاشش
سال دوم از بخت عمر مبارکش شصت و پنج سال بود و کمر سوده بخت
دو صد در سال و هم از بخت او را بنحو است و فاشش در آخر خلافت عمر رضی
الله تعالی عنه نسیوم عا نشسته صد یقر بخت صدیق النبی صلی الله علیه و آله
با او محبت و الفت بسیار است و او بهترین مصاحبان او بود و او سرع و اتقی و
از هر دو اعلم بود با حکام شرعی و مرجع بود در امور دین از جمیع مؤمنین و صحاب
راعی و اجتهاد و ورع و محبت پیغمبر صلی الله علیه و آله وسلم بی مثل بی همتا بود
و فاش مبارکش سنه خمیس هجری زندگانش شصت و شش سال
در چهار صد و هفتاد و هشت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه در سال دوم
هجری در سلک جهات المؤمنین داخل شد و فاش مبارکش در سال چهل و پنج
یا پنجاه از بخت زندگانش بقرب شصت سال رضی الله تعالی عنهما
پنجم زینب بنت حزمه در سال سیوم از بخت نکاح آنحضرت مشرف شد

و بعد ہشت ماہ وفات یافت رضی اللہ عنہما ششم ام سلمہ بنت عائکہ بنت
عبد المطلب در سال چہارم ہجری در عقد آنحضرت درآمد و در سال شصت و یک
ہجری فوت شد عمر شش ہفتاد و چہار سال رضی اللہ تعالیٰ عنہا ہفتم زینب بنت
بجش اول اہل زیدین الحارثہ بود و بعد مفارقت در سال پنجم ہجری آنحضرت اورا
بخواست و فاتش سان ہشتم ہجری حیاتش پنجاہ و شش سال ہشتم جوین پیر بنت
الحادث آنحضرت سال نہم ہجری اورا بخواست و فاتش سال پنجاہ
و شش ہجری زندگانی شصت و پنج سال رضی اللہ تعالیٰ عنہا بود۔
نہم ام حبیبہ بنت ابی سفیان ہفتم ہجری اورا بخواست و فاتش
سال چہل و چہارم رضی اللہ تعالیٰ عنہا دہم صفیہ بنت جیحی بعد حرب
نہم اورا بخواست و فاتش سال سی و شش ہجری رضی اللہ تعالیٰ عنہا یازدہم
میمونہ بنت الحادث سال ہفتم کاح آنحضرت درآمد و فاتش سال شصت و
سہ ہجری از این جملہ یازدہ ازواج مطہرات حضرت خدیجہ و زینب و رصین
حیات آنحضرت وفات یافتند و آنحضرت از نہ دیگر متوفی شد صلی
اللہ علیہ وآلہ وصحبہ وسلم و اہل بیتہ الطاہرین و الطاہرات۔

ذکر حضرت خلفاء الراشدین رضی اللہ عنہم اجمعین

ایشان چہار تن اند اول و افضل الصوابہ و اولہم
بالتصدیق حضرت ابو بکر بن الصدیق رضی اللہ تعالیٰ

عمنہ سببش با حضرت سید البشر و مرہ بن کعب اتصال می یابد بدین تفصیل
ابو بکر بن ابی قحافہ بن عامر بن کعب بن سعد بن تیم بن مرہ بن کعب
مادرش ام الخیر بنت صخر بن عامر و آدش بہر سانحہ فیل بدو سال

وچهار ماه تاش در جابلت عتبات الكعبه بود در اسلام عند الله سنی و هجرت ساله بود که اول از مسلمانان تصدیق رسالت آنحضرت آورد و بهیچ دلیل محتاج نشد و لقب بصیرت کبیر شد و عظیم و اکرم و احب خلق نزد پیغمبر علیه الصلوٰة والسلام بود و لیاقت بخلت خود او را فرمود و پیش قدم همه اصحاب چه در حیات و چه در مات آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم بود بعد فوت پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم جمیع اصحاب بر خلافت او راضی شدند و او را بهترین بشر بعد الانبیاء میدانستند روز اول خواص و روز دوم عوام بیعت نمودند و حضرت علی کرم الله وجهه نیز روز دوم بیعت نمود و سبب تاخیر او گرفتاری بود در امور عزا آنحضرت بقول اصحاب دیگر و قیل سبب طلب نمانودن او بمشورت که بسبب گرفتاری با مورغزار او را طلب ننموده بودند نه امر دیگر و او را خلیفه رسول الله می خواندند و نقش نگین او نعم القاد بالله و قیل العبد الذلیل للرب الجلیل در خلافت خود منصب قضا بمر بن الخطاب تفویض فرمود رضی الله تعالی عنه و با چنین قبایل که بعد از فوت پیغمبر مرتد شده بودند مراسم جهاد بجای آورد و وفات مبارکش بیست و دویم جمادی الاول سال سیزدهم هجری ایام خلافتش دو سال و سه ماه و چند روز بود مدت حیات مبارکش به سنت نبوی شصت و سه سال بود و چون زمان رحلتش نزدیک رسید عمر فاروق رضی الله تعالی عنه را خلیفه خود نمود:-

الثانی الناطق بالحق الصوِّ حَضْرَتِ مَرْبُوحِ خَطَّارِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

نسبش بهشت واسطه کعب که از جمله اجداد خیر العباد است اقبال میاید بدین طریق عمر بن الخطاب بن نفیل بن عبد العزی بن دباح بن عبد الله بن قریظ بن ذراح بن عدی بن کعب ماورثش خثیمه بنت هاشم بن مغیرة -

ولادتش بعد از سیزده سال واقعه فیل لقبش فاروق اعظم کنیتش ابو الحفص و
 اورا امیر المؤمنین گفتندی و لقبش نگینش کفی بالموت و اغطایا بعد اسلامش
 سال ششم از بعثت و واسطه قوت اسلام و پستی مسلمانان و نگون سازی بتان
 و بت پرستان در زمان خلافت او اسلام قوت و توسع پیدا نمود در اطراف
 عالم منتشر شد کوفه و بصره در زمان او تصحیح یافت و مصر و اسکندریه
 و روم و اکثر بلاد شام و عراق و آذربایجان و فارس و کرمان طبرستان
 و غیره مفتوح شد بدیت

بعد پنجم بالطف کریم کرد فتح چهار صد شصت و شصت عظیم

دو سال بدیت و بیوم هجری ابولؤلؤ در سن نواز سیح روز چهارشنبه بدیت و
 هفتم و بیج و قبیل غزه محرم فاروق را چهار ضرب تیغ زد و در روز پنجشنبه
 آن فوت شد خلافتش ده سال عمر مبارکش پست نبوی شصت سال
 بود مدفون شد بقیعش با پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم و صدیق کبریا رضی
 الله تعالی عنه در یک حجره مبارکه رضی الله عنه

الثالث مع القرآن في النورين والبرهان فيق النبي والجنان
 حضرت عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنه

هو عثمان بن عفان بن ابی العاص بن امیه بن عبد الشمس بن عبد مننا
 بن قصه چون ابولؤلؤ غلام مغیره بن شعبه فاروق را مجروح نمود فاروق رضی الله
 عنه فرمود که سزاوار خلافتش تن اند علی و عثمان و سعد بن ابی وقاص
 طلحه و زبیر و عبد الرحمن بن عوف باید که یکی از ایشان بعد من خلیفه
 باشد روز چهارم از فوت او رضی الله عنه جماعت مسلمین با عثمان بیعت نمودند و مدت

کلام

دوازده سال بر مسند خلافت کمال استقلال ممکن بود بعد جماعت از مصریان
با محمد بن ابی بکر اتفاق نموده بر و خروج نمودند شبی که فریاد آن بشهادت رسید
پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم بخوابید که بوی بفرمود که فردا افطار با ما خواهی کرد
پس اعوان خود را از جنگ منع نمود و در سر راهی خود و بچین تلاوت قرآن مجید
شهرید شد رضی الله عنه مدت جیانش هفتاد و دو سال و زمان خلافتش
دوازده سال و شهادتش نوزدهم شهر ذیحجه الحرام واقع شد رضی الله تعالی عنه

الرابع أسد الله الغالب مطلوب كل طالب ویر
المؤید جعفر علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه

ولادت باسما و تش در سنه ۳۲ هجرت و ششم از واقعه فیل بود در خانه کعبه هجرت

شاد و در بیت الحرام شرفمند | کسی را میر نشد این شرف

کنیتش ابوالحسن و ابوالحسین و ابوالسبیطین و ابوالرهبانین و ابونوا
و القابش سیاق و نقش خاتم من الملک لله در صغر سن اسلام آورد و بقول آنجناب
اول کسی است که اسلام آورد و بقول صحیح آنکه اول مسلمات از زنان خدیجه و
از کلانان ابوبکر و از خوروان علی و در اکثر معارک مواقف در ملازمت جناب
نبوت آب شریط شجاعت و جهاد مرعی داشت بعد از مقدمه شهادت عثمان رضی
الله تعالی عنه بجماعه مسلمین برضا و رغبت بوی هجرت نمودند و مسند خلافت را بوجود
ذمی خود شریفش آراست و غزل و نعلب حکام ماضیه فرمود جهت طلب تملک
عثمان رضی الله عنه در رمی دیگر اصحاب اختلاف افتاد و مال بجدال و قتال انجامید
چون اصحاب پیغمبر همه صاحب را و اجتهاد بودند و خطایک از راه اجتهاد واقع شود
از طاعت و درست زبان بجزند که خیر ایشان نباید که شود و سلامت خود را درین باید دید

مخالفت

چنانچہ وی فرمودہ اخواننا بغوا علینا لیسوا کفرہ و لا فسقہ لہم من التبا و یل ازل
 عبات مبارک بقرینہ تاویل لب بخطائی باید کشود و فرمودہ امام شافعی رح را در این مقام
 نصب عین باید دید کہ فرمودہ تلك دماء طحمر الله تعالى عنها ایدینا فلنظمرها
 عنها السنتنا آخر الامر صلح واقع شد قضیہ حکیم وقوع یافت چون امام صلح
 رسیدہ روز جمعہ ہفتم رمضان عبد الرحمن ابن بلجیم شمشیر بر سر مبارک و زود
 و نوزدیم یا بیستم و یکم شہر مذکور بجوار رحمت غفور انتقال فرمود و سبطین شریفین
 اورا غسل دادہ مدفون مبارکش بموجب وصیت او از نظر خلق پنهان ساختند
 بہذا چند جا قبر شریفش تعیین یافته آرباب مکاشفہ درجا با متعددہ نشان دادہ اند
 منہا یہ نجف اشرف منہا مزار نبیض انار بلخ وغیرہ آقا در سفینۃ الاولیاء
 قول ثانی را ترجیح دادہ اند ہر چند اول مشہور گشتہ و آرباب کشف صا و قہ نیز
 در بلخ بسیار تعیین نمودہ اند و العلم عند اللہ سبحانہ مدت حیاتش شصت
 و سہ سال بہ سنت نبوی علیہ و علی آلہ و صحبہ الصلوٰۃ والسلام و خلافتش
 چہار سال و نہ ماہ از واجہ طہارتش نہ اند اول آنها خاتون قیامت شافعہ
 امت سیدۃ نساء العالمین فاطمۃ الزہرا و رضی اللہ عنہا تا او زندہ بود
 زن دیگر نجو است و در حیات او از زن دیگر ممنوع بود پسرانش پانزودہ
 تن بودند حسن و حسین رضی اللہ عنہما محسن عبد اللہ عباس عثمان
 جعفر یحییٰ عون محمد اکبر عمر محمد اصغر عبید اللہ ابوبکر بنات طاہراتش
 ہفدہ اند زینب اکبر سے ام کلثوم کبریٰ رقیہ امۃ الکبریٰ امہا مینو
 امہا حسین ام کلثوم صغریٰ فاطمہ ام حدیثہ امہ الامام امہ السلام
 حمیرہ نفیسہ ام جعفر امامہ رضی اللہ عنہم و عنہن :-

امہ ہر دو نیز بقول عنہا ہمارا فرمودیم منتقل بود و ہر سہ ہفتم نور شستہ و اللہ اعلم فانہم المحررہ رح

تقیہ

ذکر امام مہدی یا رضوان اللہ تعالیٰ علیہم اجمعین

علیٰ کرم اللہ وجہہ اقام اول من ائمتہ اثنا عشر رضی اللہ تعالیٰ عنہم
 وهو الذابج من خلفاء المرعیزہ الراشدین رضوان اللہ تعالیٰ علیہم اجمعین

اول و آخر ابراہار تونی مشرق و مغرب انوار تونی

فقیر در ایامیکہ بزیاارت روحہ شریفش کہ در توانج بلخ واقع است
 مشرف شدم و حضوری رؤے داده بزبان شوق چند فردے بقافیثیثوی
 معروض دہتم اینجا ایراد آن بخاطر فاتر زبیا نمود و نظم

یا علیٰ بادشاہ کونین
 اولیاء استوفرت العینی

بولائیت کسے قدم زند
 در مس قلب زشت پرزنگم
 یک نگاہے نمودہ زرساد
 گرچہ من لائق نگاہے نیم
 لیک رہہ گزار گردے
 زان شرافت براج ماہ نوم
 شاہ گردم ولے کمین بندہ
 بر رسول کریچر و صحابش
 نکم زوز درگیر کرمت

بولائے تو تا کہ دم زند
 کہ ز قلابیش سببی تنگم
 کارم از یک نگاہ در سار
 در ریت بہ ز خاک را نیم
 بہی برس من از کرے
 زگرافی گذشتہ شاہ شوم
 بکلاب درست را گلندہ
 بہ ہل بیت جابش
 اسی سرم خاک باد برت

فضل راجہ جناب حضرت تونی
 نیست روسے وسیلہ دیگر سوہ

امثالنا فی حضرت امام حسن رضی اللہ تعالیٰ عنہ

کینتیش ابو محمد ولقبش فخر و طیب و سید اولادش روز شنبه منصف
 رمضان المبارک سنه اثنین او ثلاث من الهجرة در مدینه منوره و بعد از شهادت
 امیر المؤمنین حضرت علی کرم اللہ وجہہ الکریم مردم عراق پر نفاق بشرط جناب اہل
 شام با وی ہجرت نمودند چون خدمت وی بجزم شام بہ اسرار سید معاویہ نیز
 روی بعراق آورد و خدمت حضرت یوفانی لشکر خود دیدہ با وی صلح کرد و
 خلافت را بوی گذارستہ مدینہ منورہ توطن فرمود بالآخر منکوحہ اش ہجرت یزید
 پلید الماس سودہ بخوردنش داودت چہل روز بیمار بود روز ہفتم صفر سنہ
 تسع و اربعین بقولی او ایل ربیع الاول سنہ خمین انتقال فرمود عمش
 چہل و ہفت سال بود اولادش ذکر کردہ اند زید و حسن و عمر و قاسم
 و عبد اللہ و عبد الرحمن و حسین و اثوم و طلحہ و اسحاق و آناث
 شش تن بودند چہر سبیل اسم شریفش بر قطعه حریر بہشت نوشتہ حسن بن علی
 نزد رسول علیہ و علی آلہ الصلوٰۃ والسلام پدید آورده و وی شبیہ
 ترین مردمان بود بنی علیہ علی آلہ الصلوٰۃ والسلام روزی امیر المؤمنین حضرت
 ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ امام حسن رضی اللہ عنہ را بردوش گرفته بود و سوگند
 می خورد کہ این شبیہ بنی است علیہ الصلوٰۃ والسلام نہ شبیہ علی کرم اللہ وجہہ
 و علی رضی اللہ عنہ استادہ بود و ہم می نمود از وی می آرنکہ مہبت پنج
 حج پایہ گذارده و حال آنکہ نجائب وی را با وی میکشیدند رضی اللہ تعالیٰ عنہ۔

امثالنا فی حضرت امام حسین رضی اللہ تعالیٰ عنہ

گفتش ابو عبد الله و لقبش سید و شهید و لاوش در مدینه منوره روز شنبه
 چهارم شعبان سنه اربع هجری قیل آخر ربيع الاول سنه ثلث مدت حملش
 شش ماه و بیج فرزندی شش ماه نیامده مگر وی و بچی علیه السلام چون
 نوبت امارت بیزید رسید قریب میت هزار اهل عراق بار سواد که مسلم باشد
 بیعت نمودند و او را طلب داشتند در این اثنا عبید الله بن زیاد بفرموده یزید پدید
 از بصره بگفته آمد چون خدمت امام زکریا علیه السلام است عراق روان شد اهل عراقی با عبید
 بن زیاد در قصد کشن او اتفاق نموده بر او آمدند جناب و را با هفتاد و دو تن
 و یا هشتاد و دو تن از اهل بیتش و ابناء عن روز جمعه و لقبه روز شنبه عاشور محرم
 سنه احد و ستین شهید ساختند عمر مبارکش پنجاه و شش سال پنججاه و هشت روز
 اولوش ذکر بقول اصح علی اکبر علی اصغر جعفر عمید الله که در هنگام طفلی
 با پدر خویش همراه بودند و بغز شهادت رسیدند و انانث دوتن بودند رسول صلی
 الله علیه و آله و صحبه و سلم وی را حسین نام نهاد و وی را جمالی بود که چون در تار یکی
 شصت مردم از بیاض جنین او و بریق رخساره مبارکش بوی راه بروند و و و
 از سینه تا پاهایها مشابه بود با رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم چنانکه امیر المؤمنین
 حسن از سینه تا فرق سر و رسول صلی الله علیه و آله و سلم فرموده است که حسین از
 من است و من از حسین ام خدا دوست میدارد آن کس که حسین را
 دوست دارد و حسین سبط است از سباط.

مَا رَأَيْتُكَ إِلَّا فِي الْبَلَدِ عَلَى رِجْلِكَ
 أَمَّا خَضْرَاءُ الْعَابِدِينَ فَحَسْبُكَ اللَّهُ تَعَالَى

گفتش ابو محمد و ابو الحسن و لقبش سید العابدین و زین العابدین و سجاد
 و لاوش روز شنبه پنجم شعبان سنه ثمان و ثمانین یا ثلث و ثلثین در زمان حیات

امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه در مدینه منوره واقع شد و او در روز و واقعه بدر بزرگوار
 خود مریض بود چون عمر عزیز پیش بر پنجاه و هفت سال رسید بگفته و لید بن عبد الملک
 دو از دهم محرم سنه خمس و تسعین او را بزرگ شهید ساختند اما تنش سی و چهار سال
 سال و دور و زاولاد و زکورش محمد باقر زید عمر عبد الله حسن حسین
 اکبر حسین اصغر عبد الرحمن سلمان علی محمد اکبر محمد اصغر
 و آنات چهار تن بود مادر امام زید العابدین شهر بانو دختر یزدجر و از اولاد
 نو شیروان عاقل است و سبب تلقیب از زین العابدین آنکه شبی در نماز تهجد بود
 و شیطان بصوت از دهنی خود را با و نمود و بے هیچ تلفت نشد آخر پائی مبارک
 او را گزید و او را در و ناک ساخت خدا می تعالی بے منکشف گردانید
 که این اطمین است پس وے را و شنام داد و پها پنجه زد و گفت دور شو
 ای ملعون دور شد برخواست تا و در خود ادا نماید با تف صد او او آنت

زین العابدین سه بار گفت

أما خامساً عمر بن عبد القادر بن العابدین رضی الله عنهما

کنیتش ابو جعفر و لقبش باقر سببی بذالك لتبقره في العلم و توسعه فيه ما در شش
 ام عبد الله فاطمه بنت الحسن بن علی رضی الله تعالی عنهما و لاوش
 در مدینه منوره روز جمعه بیوم ماه صفر یا غره رجب سنه سبع و خمستین پیش از شهادت
 امیر المؤمنین حسین رضی الله عنه بسده سال و وفاتش سنه اربع عشر مائت
 و عمرش پنجاه و هفت سال و قبرش در بقیع نزد پدرش و اما تنش نوزده سال وے
 گفته است که بر جابر بن عبد الله در آدم و سلام کردم و چشم و پو شیده شده بود
 سلام را جواب داد و گفت کیستی گفتم محمد بن علی بن حسین گفت ای فرزند رسول نه

پیش آئی پیشتر شدم دست مرا بوسید و از جانب سول سلام بر من خواند
و گفت پیغمبر علیه السلام مرا گفت ای جابر شاید که بمانی تا وقتیکه ملاقات کنی
با یکی از فرزندان من که وی را محمد بن علی بن حسین گویند خدا
تعالی و سے را نور و حکمت خواهد داد و تو سے را از من سلام برسان

امام ساس حضرت امام جعفر بن محمد باقر رضی تعالی عنهما

کنیتش ابو عبد الله و ابو اسماعیل و له القاب اشهرها الصادق مادرش
ام فرو و بنت قاسم بن محمد بن ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنهما
و مادر ام فروه اسم بنت عبد الرحمن بن ابی بکر رضی الله عنهما و اولادش
در مدینه منوره ۳۳ شملت و ثمانین من الهجرة و قبیل روزد و شنبه هفتم ربیع
الاول و فاشش نیز در مدینه منوره روزد و شنبه منصف رجب ۳۳ سنه
ثمان و اربعین بآیه مدت حیاتش شصت و پنج سال امامتش سی چهار سال
و دو ماه و قبره فی البقیع عند ابیہ و جدہ رضی الله تعالی عنهما
اولاد زکورش موسی کاظم استحق محمد اسماعیل عبد الله عباس
علی اناث سه تن بودند از عظامی علمای و کبرامی مقتدا اولیا است اورا
فضائل و کمالات بسیار است و طریقه اکابر نقشبندیه بوسے اتصال دارد
چنانکه در مجلس مذکور شود انشاء الله تع

امام اربعات علی کاظم بن جعفر رضی الله عنهما

کنیتش ابو الحسن و ابو ابراهیم و لقبش کاظم مادرش اقر ولد بوده
حمید بن یزید و اولادش در ابویمان مکه و مدینه در روز شنبه هفتم صفر سنه ثمان و عشرين بآیه

وفاتش در صحرای مرو در شب چهارم جمادی الثانی سال ۱۸۰ هجری قمری است
 و پنج سال و سه ماه اولادش ذکر علی رضا زید ابراهیم عقیل هارون
 حسن حسین عبد الله اکبر عبد الله اصغر اسمعیل محمد احمد جعفر یحیی اسحاق
 عباس ابوالقاسم حمزه عبد الرحمن قاسم جعفر اکبر جعفر اصغر اناث
 شریفه تن بودند عابدترین و کورترین اهل زمان خود بودند رضی الله تعالی عنهم اجمعین

اما تا من حضر ما علی رضا بن موسی کاظم رضی الله عنهما

کینتن ابو الحسن کتبی رضا و این کنیت و لقب پدرش بوی نهادند و هو
 فی رضا الله سبحانه و مرضا و موله ما ورث سینه نوبیه است لاوتش
 در مدینه منوره بوده روز پنجشنبه یازدهم ربیع الآخر ۳۰۰ هجری قمری
 وفاتش در ولایت طوس بود در قریه سناباد از رستاق توقان فی شهر رمضان
 ۳۰۰ هجری قمری و قبرش طرف قبله قبر بارون الرشید در قبه که در ساری حمید
 بن محمد طای است اما مش بیت یک سال و پنج ماه و کسری ایام حیاتش
 بیجا و یک سال کسری مادرش ولد بوده که بسیار نامها دارد منها بنجره و ازلان حمیده
 بود مادر کاظم رضی الله تعالی عنه شیخ مصطفی راصد الله علیه و آله و سلم ساجد بود که فرمود
 بنجره را بوسی بخش که زود باشد که از وی فرزندی وجود گیرد که بهترین اهل زمین بود و آن
 ام رضا رضی الله عنه روایت کنند که گفت چون برضا حامله شد همگر از خود نقل حمل
 بر نیافتم و در خواب از شکم خود او از تسبیح تهلیل می شنیدم هول و هیبت بر من غلبه میکرد
 و چون بیدار میشدم پیچ آواز نمی آمد و در زمان ولادت در شش ماه بر زمین نهاده رو
 با آسمان کرده لب مبارک خود را می جنبانید چنانکه کسی سخن گوید و مناجات کند اولاد
 ذکرش محمد تقی ابو جعفر اکبر ابو جعفر اصغر ابو الحسن ابراهیم حسین اناث یک تن بوده

امام سابع امام محمد بن علی ضارعی تعالی عنهما

کنیتش ابو جعفر و لقبش نقی و حواد ماد روی ام ولد بود و خیندان نام و لادش در مدینه منوره بود و زوجه بهم رجب یا مفرد هم ۹۵۰ هجری قمری ۳۰ شعبان ۳۰۰ هجری قمری و وفاتش روز شنبه ششم ذیحجه سنه ۳۰۰ هجری قمری و ماتین در عجب و خلافت معتصم و قبرش در بغداد و تقای جد وی کاظم رضی الله تعالی عنهما از کمال علم و ادب و فضل بود که در وقت با صغیر سن با من مخلص وی شده و دختر ام فضل را بزنی بوی داد و همراه وی به مدینه منوره روان نمود و نیز در بهم در هر سال بوی فرستاد که امامش هفده یا بیست سال ایام زندگانش بیت پنجم سال و در ماه و یازده روز من کلماته القدسیه یوم العبد علی الظالم انشد من یوم الجود علی المظلوم العلماء و غیره با و لکن کثیره که با هم اینهم اولادش ذکر علی نقی و موسی اناث نیز و تن بود و رضی الله تعالی عنهما :-

در

امام عاشر حضرت علی نقی بن محمد نقی ضی تعالی عنهما

کنیتش ابو الحسن و لقبش می هادی و عسکری مشهور باورش ام ولد بود و سمانه نام و قیل اصداقر الفضل بنت المامون و لادش در مدینه بود و سیزدهم رجب سنه ۳۰۰ هجری قمری و وفاتش در سرمن رانی از نوامی بغداد و در زمان منتظر روز شنبه او اخر سنه ۳۰۰ هجری قمری و ماتین و خسین و ماتین قبرش هم در سرمن رانیت که سرمن رانی داشته زندگانش چهل و یکسال امامتش سه و سه سال شوش ماه و بیست و هفت روز سابقه کمالات او زیاد از حد کتیب است و اولادش حسن عسکری - حسین جعفر رضی الله تعالی عنهم اجمعین - و از اناث یک تن بود :-

منتظر

اما دای عشق حضرت امام حسن عسکری علیه السلام

کنیتش ابو محمد لقبش ذکی و خالص سراج وی نیز چون پدر شهوات بعسکری
 مادرش ام ولد بوده سوسن نام و قیل غیر ذلک و لاوتش در مدینه روز
 دوشنبه چهارم ربیع الاول ۲۳۸هـ اثنا و ثلاثین و مائتین و قاش در سمرن رای
 در سنه شین و مائتین قبرش پہلوی قبر پدرش است مدت چنانست بمسیت
 هفت سال و دو ماه و بیست روز آتش پنج سال و هفت ماه کسری از اولادش امام محمد

اما ثانی عشر حضرت امام محمد بن الحسن عسکری

کنیتش ابو القاسم لقبش عبدالله و زوا امیه حجت و قائم و منتظر مهدی
 و صاحب زمان و هو عندکم بر اختر اعینم خاتمه الاولایه و الامتیه و انتم
 یزعمون انه دخل النیر ذاب الذی یسمر من رای و امه تنظر الیک
 فکلمه خیر الیها و ذلک فی سنه نحیس و ستین و مائتین و قیل فی سنه
 ست و ستین مائتین فاختلف الی الان علی ذعیرهم مادرش ام ولد بوده
 زجر نام و قیل غیر ذلک و لاوتش در سمرن رای در بیست و سوم رمضان ۲۵۵
 ثمان و خمیس و مائتین و یقال فی لیله النصف من شعبان ۲۵۵
 خسرو و خمیسین و مائتین اما زوال کشف و باطن علماء ظاهر اهل سنت
 و جماعت شکر الله تعالی سبهم و منهم شیخ علا و الد و لتر سمنانی میگوید که چون
 امام محمد بن حسن محتفی شد در زمره ابدال داخل شد و چون قطب آن وقت علی بن حسین
 بغدادی فوت شد امام محمد بن حسن بر و ناز گذارد و بجای او بنشست و نوزده
 سال در مرتبه قطبیت بود تا فوت شد و در مدینه منوره مدفون گردید

در بیان اعتقاد اهل سنت و جماعت شکر الله تعالی

در حق مهدی موعود آنست که مهدی موعود یکی از سادات حسنی است که در آخر الزمان در مدینه مشرفه متولد شود و نام او و نام پدر او موافق نام حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله و سلم بود و از مکه مبارکه که وقت چهل سالگی ظهور کند و قیل و حجر او سوی بیت المقدس بود و در کتف او علامات بود چنانچه در کتف آنسور بود و راه محرم روز عاشورا بعد از آن بچهار روز و صد الی ماشار الله ظهور نماید و سه صد و سیزده کس از اشراف قوم بعد و اهل بدر باو بیعت کند در میان رکن و مقام و با او بیعت حضرت رسالت پناه و پیر امین و تیغ او باشد صلی الله علیه و آله و صجبه و سلم و خلق را بحق دعوت کند و تمامی عرب و عجم اطاعتش کنند بے جنگ و کره و در او اقرار ایام و می عیسی علیه الصلوٰة و السلام از آسمان نازل شود و در پس او روز جمعه نماز صبح کند و مدت بادشاهی و سه اختلاف اقوال هفت سال یا چهل سال بود و هکذا يستفاد عن الاخبار والآثار والعلوم عند الله و عجمارت نشیخ اکبر محی الدین ابن عمر بنی قدس سره و در فتوحات مکیه مطابق همین است :-

باشد

له قوله ظهور کن. اللهم لے ظهور مهدی رحمة الله علیه یعنی از زبان والد خود علیه الرحمه و الغفران شنیده ام که والد او شان هادی الخلق الی الحق حضرت مولدنا حاجی میان ضیاء الحق قدس سره سے فرمودند که فیروز را در مکه مظهر بایگی از دوستان خدا که مرا و از منزلت خودیست بود از ظهور مهدی در خدمت او شان سوال نمودم فرمودند که بعد از فوت تو و چند از عمر تو بگذرد ظهور مهدی خواهد شد تا بیخ وفات او شان گله در بیان عمر او شان بشصت سه سال سیده بود و در روز فرخنده بدرجه شهادت رسیدند رحمة الله

در بیان اعتقاد اهل سنت و جماعت

در بیان اعتقاد اهل سنت و جماعت

فصل در بیان مناقب اهل صفه رضی الله تعالی عنہم

بدر آنکه امت مجتمع اند بر آنکه پیغمبر را صلی الله علیه و آله و سلم گویند و می بودند از اصحاب که در مسجد
و می لازم بودند و مہیام عبادت را و دست بر کلی از دنیا برداشته بودند و از کسب معاش
اعراض کرده و خدا تعالی را برای آنها پیغمبر خویش را فرموده قوله تعالی وَلَا تَطْرِدُوا الَّذِينَ
يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ فَقَرَاهَا جَرِيمِينَ بُوَدُّوا كَمَا كَانُوا
بِرَحْمَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مَا مَرُّوا بِهِ مِنْ حَسْبِ آيَاتِنَا قَوْلُهُ تَعَالَى وَاصْبِرْ
نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ
عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الدُّنْيَا تَارِسُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ
هر یکی از ایشان را ویدی گفته مادر و پدرم فدای آنها باد که خدای تعالی از برای آنها
بر من عتاب کرد و قرآن مجید در فضایل ایشان تالوق است و پیغمبر را صلی الله علیه و سلم
اندر فضایل ایشان اخبار بسیار است ابن عباس روایت کرده که وقف
رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم علی اصحاب الصفة قرای فقر هم و جهد هم
و مع ذلك طيب قلوبهم فقال ابشر و ايا اصحاب الصفة فمن بقي من امتي
على النعت الذي انتم عليه و اضيبا بما فيه فانهم من رفقاء في الجنة معني خبر
آنست که چون پیغمبر علیه الصلوٰة و السلام بر اصحاب صفة گذشت و مر ایشان را بدید
و بایستاد و خورمی دل ایشان را و فقر و مجاہدت بدید فرمود که بشات باد مر
شمارا و آنها را که پس از شما پائین در صفت شما و در فقر خود را رضی باشند ایشان از رفیقان
من باشند اندر بهشت و آسانی بعضی از ایشان نوشته می شود و منهم بلال بن رباح
و ابو عبد الله سلمان فارسی و ابو عبیده عامر بن عبد الله بن جراح و ابو ایقظان غمار
بن یاسر و ابو مسعود هزلی و عتبہ بن مسعود و برادرش مقاراد بن اسود

وعبد الله بن عمر رضی الله عنه وخباب بن ارت وصهيب بن سنان وعقبة بن غزوان
وزيد بن خطاب وابوكبشة والوليد بن كنانة بن حصين عدوي وحذيفة بن اليمان
عكاشة بن محصن وسعود بن بريح النصارى وابو ذر جندب بن جناده غفاري و
صفوان بن بيضاء وابو الدرداء وعويم بن عامر وابو لبابة بن عبد المنذر وعبد الله
بن بدر الجهنمي وغيرهم رضی الله تعالى وارحمنا ربنا بحق منهم امين وادخلنا
في ذممة اتباعهم يارب العلمين اما ابو هريرة وثوبان وعمار بن الجارث
وسائب بن خلاد وثابت بن دعيه وابو عيسى بن عويم بن ساعد وسالم بن عمر بن
ثابت ابو البشير كعب بن عمر وصهيب بن سنان وعبد الله بن ابيس وجمان بن عمرو الاسلمى
رضی الله تعالى عنهم نیز از جمله ایشانند ودران درجه بودند گاه بسبب تعلق کردند

كذا وجدت في المكتوب

وذكر بعض اصحاب كباركم محمد بن محمد صلى الله عليه وآله وصحبه

الالف - ابو ذر غفاري ابو عبيدة بن الحارث بن عبد المطلب ابى بن كعب انصار
ابان بن سعيد ابو هريرة عبد الرحمن بن صخر الاوسى اسامة بن زيد حارثة قضاعة
اشجع منذر بن عامر العبدي ابو الهيثم خلف بن عبد الملك انصاري اشعث محمد
بن قيس ابو محصن عكاشة اسدي اوس بن ثابت برادر حسان انس بن نضر ابو حمزة
انس بن مالك اسعد بن زرارة انصاري ابو امامة باهلي ابو بردة بن قيس بن عامر
ابو موسى اشعري عبد الله بن قيس ابو برزة عبد الله بن نسله انصاري ابو بكر
ثعب بن حارث ابو حذيفة بن ماشم بن عقبة بن عبد شمس بن عبد مناف ابو جهم
سماك بن حذيفة الانصاري ابو الدرداء بن عويم بن عامر الانصاري ابو البشير كعب
بن تيمان الانصاري ابو طلحة زيد ابو ضميرة اسما بن حارثة بن سعيد الاسلمى اسيد بن بريح

ضمير ابو العاص بن ربيع زوج زينب حنى الله عنها آسد بن عمرو اكال بن نعمان انصار
 ابو كبشة سليم ابو محذور سلمى بن سلمة ابو مسعود حنيفة ابو ايوب خالد بن زيد انصار ابو
 سعيد بن زيد عدوى ابو نافع ابو قتادة الانصارى ابو سعيد مالك بن ربيعة الانصار
 ابو البشر كعب بن عمر الانصارى ابو قتادة انصارى بن نعمان ابو سعيد خدي بن سعيد
 بن مالك انصارى ابو لطيفيل عامر بن وائله ليشي آخرين اصحاب بحسب وفات
 الباء بلال بن رباح حبشي مؤذن نبلى بن منبه يعلى بن ثقيف براء بن عازب
 انصارى براء بن مالك براء بن معرور سلمى بريد بن حصيب ابي بشر بن رطاب
 قرشي بشر بن سعد انصارى بلال بن حارث التاء تميم بن اوس داراني تميم
 بن سولى الخراش الخزرجى تميم بن يعارن الخزرجى الفاء ثابت بن قيس الانصار
 خطيب ثابت بن ضحك الانصارى ثعلبة بن غنم بن عدى الانصارى ثوبان حكيم
 ثابت بن نزال انصارى الكجيم جعفر طيار براء بن جريد ركرار رضى الله تعالى عنهما
 جبر بن عبد الله بجلى جابر بن عبد الله انصارى جبار بن سعيد غفار بن جابر بن صخر
 بن امير انصارى جعفر بن ابى سفيان جابر بن مره عامر بن جنادة بن امية ازوى
 جنادة ووسى الحاء حمزة بن عبد المطلب سيد الشهداء وعم النبى عليه وآله الصلوة
 والسلام واخيده من الرضاع حارث بن هشام خزيم بن ثابت ذو الشهادتين
 حارث بن خزيمه انصارى حكيم بن حرام قرشى حسان بن ثابت انصارى شاعر ملاح ينجم
 عليه الصلوة والسلام حارث بن نوفل حارثة بن سراقه انصارى حارثة بن عمر انصار
 حارثة بن نعمان انصارى حجر بن عدى حنظلة بن مالك خديفة بن مالك غفار بن
 حذيفة بن اليمان صاحب سره عليه السلام حصين بن حارث بن عبد المطلب حكيم
 بن سعيد بن عاص بن امية حويط بن عبد الغزى حارثة بن ابى حازم اصم
 الحاء خالد بن وليد قرشى مخزومي خفاف بن بديه خباب بن الارث خوات بن الجحيم

الدال وجيه بن خليفه الذال ذوالجواد بن عبد الله بن عبد السهم ذوالشمالين عمير بن
 عبد بن عمرو كاه وراذو اليميد بن هم كونيذ ذرعه بن عامر اسلمى رض الدار ربيع بن اكرم
 بن شجرة ربيع بن كعب بن مالك رافع بن خديج انصاري رفاعه بن مالك بن عجلان
 انصاري رفاعه بن عمر بن نوفل انصاري ركانة بن عبد يزيد بن هاشم بن
 عبد المطلب رويبع بن ثابت بن سكن الزا زويد بن حارثة زويد بن ثابت
 انصاري زويد بن لمحان زهير بن عجرة زهران بن حصين بن بدر زمير بن قيس
 الهلومي زهرة بن عون بن عبد الله زويد بن صفوان زويد بن ارقم بن زيد زويد بن طاب
 زيد بن سهل انصاري السمين سلمان فارسي سعد بن معاوية هبيل رومي سهيل
 بن عدى سهل بن قيس سلمة بن ثابت سعد بن سويد سليم انصاري سهيل بن
 سعد شمرة بن جندب سكران بن عمرو سنان بن ابي سنان سلمة بن عبد الله
 سلمة بن اسلم سعيد بن عاص بن امية سعيد بن ثابت سعيد بن ربيع سلمة بن عمرو
 سلمة بن مسعود سعيد بن عدى سهيل بن جمان سويد بن سعد سعد بن عبادة سويد بن
 نعمان سهيل بن بضيها سهيل بن حنيف الشيبان شيبه بن عثمان شرحبيل بن
 حسنة شداد بن اوس انصاري الصاد صفوان بن امية صهيب بن سنان
 صله بن اشم الصاد ضارم بن مقرون مزني ضمام بن ثعلبة سفدي الطار طاب
 بن شهاب طفيل بن حارث طفيل بن عمرو وطلحة بن عتبة انصاري طلحة بن اسحاق -
 الظاهر ظهير بن رافع بن اسحاق العين عباس بن عبد المطلب عم النبي صلى
 الله عليه وآله وسلم عمار بن ياسر عيسى عبد الله بن ام مكتوم عمرو بن امية ضمير عامر
 بن فهير عمادة بن خشخاش عبد الله بن عمرو انصاري بدرى عبد الله بن قح -
 عبد الله بن حبيب عمارة بن مخلد عمرو بن جموح عمر بن حمام بن جموح عتيق بن ربيع عبيد
 معالي عبيد بن يهبان عبد الله بن سلمة عباس بن عبادة عبد الله بن رواحة عبادة

الشمسي

توق

بن صامت عمرو بن مسعود ثقفى علاء حضرمى عبد الله بن مسعود بن زبير
 انصارى عكاشة بن محصن اسدى عمرو بن الحبحر عباد بن الحان عبد بن اميه بن جبر عبد
 بن سهل عبد الله بن صدقة عمارة بن حقيته عمرو بن اوس عمرو بن معد يكرب عمرو عاص
 عباد بن بشر عباد بن الحرث عامر بن ثابت عاتق بن موية عبد الرحمن قطي عتاب بن
 سعيد على بن عاص عبد الله بن انس عبد الله بن ثابت عبد الله بن سعيد عبد بن مالك
 عبد الله بن عتيق عمار بن اوس عمار بن حزم عمرو بن طفيل بن عمرو عبد الرحمن بن عبد
 عبد الرحمن بن خليل عبد الله بن بديل عبد الرحمن بن خالد بن وليد عبد الرحمن بن ربيعة
 عبد الرحمن بن هماك عبد الرحمن بن عايد عبد الله بن ابيس عثمان بن خصيص
 عبد الله بن عباس صيد الله بن عباس عبد الله بن مفضل بن عبد الله بن عمرو بن العاص بن عبد
 بن قوطار زوى عثمان بن عامر قرشي پدر حضرت ابوبكر صديق كنيش ابو قحافة رضى الله عنها عبد
 بن جدر و عثمان بن ابى العاص عثمان بن طلحة عقبه بن عبيد عرابض بن سارية عبيد بن زيد
 عقيل بن ابى طالب اخ مرتضى رضى الله تعالى عنها عبد الله بن جعفر بن ابى طالب عدس
 بن حاتم طائي عمير عوف بن مالك عدسى بن عميرة عثمان بن مظعون عبد الله بن قيس عبيد بن
 خلف قرشي عبد الله بن حارث عبد الله بن عمرو بن خطاب وقد مضى اسمه في ذكر
 اسما اصحاب الصدقة رضي الله تعالى عنهم عبد الله بن زبير عبد الله بن عمار بن
 عمار بن عقبه حكيم بن ابى جهل عبد الله بن ابى اوفى الفاء فضيل بن عباس فيروز
 ولي بن فضال بن عبيد القاف قيس بن سعد انصارى قبيصة بن ذؤيب قنادة
 بن نهمان قثم بن عباس بن عبد المطلب الكاف كعب بن عجرة كلثوم الاوسى اللام
 لبيد عامرى شاعر اليم محمد بن ابى بكر الصديق مصعب بن عمير معاذ بن جبل انصاي
 مقدم بن الاسود محمد بن سلمة معاذ بن ابى سفيان مسور بن محرز مقدم بن معد يكرب
 منيرة بن شعبة منيرة بن سعد النون نوفل بن حارث نوفل بن موية نهمان بن مقرن

نعم بن اوس والاني الولد واثمة بن اسقع ويدي بن عقبة الهادي ثم بن عتبة الياسر

ذكر الستة الباقيات من العشرة المبشرين بالجنة

طلحة بن عبد الله بن زيد بن عمرو أم سعد بن أبي قاص سعيد بن زيد عبد الرحمن بن عوف ابو عبيدة بن
الجزاح رضي الله تعالى عنهم وعن سائر الصحابة اجمعين **تنبية** مخفي زمانه
نسبت سائر عليه حضرات طيفونية نقشبندية مجديه معدوميه صبغونية صفوية از حضرت خطابه
كائنات منخرم موجودات رحمة للعالمين شفيع المذبذبين خلاصه موجودات
اشرف مخلوقات جيب رب العالمين سيد ولد آدم اجمعين احمد
مجتبي حضرت محمد مصطفى صلى الله عليه وعلى اله وصحبه افضل
الصلوة واكمل التحيات بخليفة اول وپير ويميش مقتداي صنفا وكبارا ثاني اثنين
اذهما في الغار مفرد مجاده تحقيق حضرت ابى بكر الصديق رضي الله تعالى
وامير المؤمنين امام الاعمالين واقف اسرار تزيل محذات كلام الجليل جناب
فيض باخليفة كرم فاروق اعظم صاحب لدلة والاختساب حضرت عمر بن الخطاب
رضي الله عنه وامير المؤمنين امير الاورعين الذي استخيت منه ملائكة الرحمن
رفيق النبي في الجنادى النورين والبرهان جامع آيات القرآن كمثل لترتيب لوج
الرحمن حضرت عثمان بن عفان رضي الله عنه وامير المؤمنين امير الاشجعيين
مولي العرب والعجم صاحب الفضل والكرم منظر الجبابب والغرائب حضرت علي بن
ابى طالب رضي الله عنه سيده ومنهم ومن الصديق التقي بحضرت سلمان فارسي
رضي الله عنه فاوكرهه به چه خدمت ورضي الله عنه باوجود درافت صحبت حضرت خیر البریه
وبیت خلفار اربعه منظر کمالات صدیقیت شده واز خدمت حضرت سلمان
فارسی رضی الله عنه این نسبت علیه بحضرت قاسم بن محمد بن ابی بکر رضی الله عنهم رسید و

و از ایشان با امام همام واجب تعظیم و التکریم مقتضی اختلاف حضرت امام جعفر صادق
 منتقل شده و نیز خدمت حضرت قاسم مذکور جدا و ری امام مذکور راست رضی الله عنهما
 لهذا خدمت امام فرموده و لدنی ابو بکر صدیقین چه مراد از تولد مرتین که ذکر یافتند
 یکی ولادت صوری است که نسبت والده با و رسیده و ثانی ولادت منوی است
 که بانساب لایت او فائز گردیده رضی الله عنهما و این نسبت عبارت از ولایت
 ممتزج بکمالات نبوت است و معبر بولایت صدیقیه

بیان نسبت ثانیه امام الخلیف جعفر الصادق علیه السلام که بواسطه
 آباء کرام خود در عنوان الله علیهم جمعین مشرف شده اند بدین تفصیل

که حضرت و راز و الد ماجد خویش امام همام پیشوای ابا حضرت محمد بن ابی بکر رضی الله
 عنه ایشان از ماجد خود حضرت زین العبا امام سجاد رضی الله تعالی عنه و ایشان از والد ماجد
 خویش قرة عین تبول و دلی و وارت نسبت نبی مجتبی ثقلین حضرت امام حسین علیه
 و ایشان را از امام المؤمنین امام الاشجعین اسد الله الغالب حضرت علی بن
 ابی طالب کرم الله وجهه الکریم و حضرت ویر از جناب فیض آب رسالت انساب
 صلی الله علیه و علی اله الکرام و صحبه العظام و این نسبت کنایه از ولایت
 خاصه خلاصه غیر ممتزج است و در ماده امام این بهر و نسبت متمیز بوده اند
 کمثل مدح الخیرین یلتقیان بینهما بذر ذر لا یبغیان و وی رضی
 الله تعالی عنه جامع ولایتین و مرجع طریقین گردیده و از این جهت این
 طریقه را تفوق بر سایر طرق اکار بنا برشته و پیش طاق این بزرگواران
 مرتفع گردیده مجمع البحرین آمده **فرد**

از این ایون که ساقی در می نهند | حریفان را نه سرمانده دستار

و بعضی این نسبت ثانیه را اول گفته و اولی را ثانی قرار داده اند چنانچه در شجره منظومه خود
 حسین که از خلفا و مرشد امام حضرت قیوم جهان قدس سره العزیز است
 نظم فرموده در اینجا چند فرعی ازان ایراد می رود. **نظم**

با امام سید جعفر و نسبت شرفین
 آن یکی وادش بر قلم و ولایت سروری
 اولین نسبت که ابواب ولایت برکشود
 و الدش با قمر زرشه زین العباد
 آن شهنشا و شهینان از امیر المؤمنین
 رهبر شاه ولایت شد ششع المذنبین
 آدم کنون بشع نسبت ثانیه اش
 اخذ کرد از باطن قاسم که جد ام او است
 پیرا و سلمان فارس مقتدای وقت خویش
 فضل اصحاب خیر الا و لیا صدیق را

از رسول حق در این ره بهر افراط کمال
 وان دگر بخشیدش از خوان نبوت صدال
 از جناب دال خود یافت آن صاحب کمال
 او زاب خود حسین محبتی بے قیسل و قال
 حیدر صفدر علی تمضی تاج الرجال
 صدر بدر برود و عالم شمع بزم لایزال
 آنکه بر قرب کمالات نبوت هست دال
 آن امام سلیمان جعفر بفضل ذوالجلال
 یافت از صدیق اکبر بر تو صدق و کمال
 راه ناخیر ازل شد آفتاب بے زوال

محققی نماید که چون ماثیه حضرت مرشد می ام قیوم جهان قدس سره الاقدس در
 رساله منظومه خود که در بیان کیفیت نسبت اکابر بر طبقه اربعه سنی چهار جوی نموده اند قریب
 طرق اربعه را بجانب فیض آبا اسد الله الغالب داده اند و جمله طرق را از ایشان جاری
 و اجزات کرده اند و تحقیقات واضح فرموده فرعی چند ازان نوشته می شود و هذا هو

بشنو از من شمه مصدق حال
 این طریقه ای که با حق موصلند
 اصل این جمله بحر فاضلی است
 نقشبندی قادری و پیشینه

در بیان فضل آن صاحب کمال
 و این سلسله که با حمد میسند
 اصل او در پانزده نور مصطفی است
 سهروردی کبرویه سلسله

در میان اهل سنت ای پسر
 قطب غوث فرد و ابدال می خنی
 و اصلان کاملان و مقتدا
 سایر ارباب توحید وجود
 حق شناسان و معارف مشکاف
 آنچه بودند و بیایند در جهان
 این همه شانان گدایان و بند
 هر یکی شیرستان و لیست
 این سلاسل جمله باوی میرند
 سوی سنجید با لطف اله
 معدن انوار احمد مجتبی است

و این سلاسل نیست خالی از کفر
 بتدی او سطلی و منست تمی
 عاشقان و عارفان و رهینما
 جمله غواصان دریای شهود
 مرشدان و هادیان و دین پناه
 و آنچه هستند آشکارا و نهان
 ریزه چین خوان الوان و بند
 هر یکی ممنون احسان و لیست
 و این صد فها گوهر آن مظهر اند
 با وی جز و کل است آن دین پناه
 مخزن اسرار سرمد تضری است

و حل این شبه مسائل را باین عبارت فرموده اند و رفع آن کرده حقیقت محامله
 را اظهار نموده جائیکه فرمودند من کلامه المبارک

گر کسی را شبه آید و نظر
 که ابو بکر و عمر و عثمان هم
 بیشتر بد بک در آوان نشان
 صیقل و لسانی عالم کرده اند
 تو چه آگویی که تهب از حلی
 چون ابو بکر از خلافت باز است
 هر که از صدیق فیض داشت او
 کرد بیعت بعد از آن شد مستفید

این بیان را هر سه یاد و ذکر
 کرده اند آزاد جانهارا از غم
 فیض ارشاد و هدایت جهان
 گویی از چوگان عرفان برده اند
 هست جاری در جهان فیض نبی
 حضرت فاروق بر جانش نشست
 با عمر هم نزد منی باخت او
 یافت قرب حق مریداندر مزید

چونکہ عثمان جانشین شد بعد از
جان اور اقبلہ خود سختند
آنچہ صدیقی و فاروقی بدند
بعد از ان نوبت بجمید چون رسید
بادل بے کرہ جان بے مال
منظر انوار گشتند او ہمہ
چون کہ شد بر صدق فرمان نبی
لاجرم سوئی نبی در بہ طریق
ز این جهت ارشاد کل بز نام آوت

روئے آوردند جملہ سونک او
بیعتش کردند فیض یافتند
چون عمر گزشت عثمانی شدند
جمید رمی گشتند از بہر مزید
بیعتش کردند آن اہل کمال
مصدر اسرار گشتند او ہمہ
ختم ایام خلافت بر علی باد
او توسط گشت اندر بہ طریق
ہر ولی را فرق بر اقدام اوست

چون بیان کیفیت نسبت باطنی جناب حضرت امام جعفر صادق رضی اللہ تعالیٰ عنہ
نمودہ شد و معلوم گردید کہ مقتدای اکابر این سلسلہ علیہ وجود شریف و لیت
و عروۃ الوثقی این طریقہ جلیلہ ذات علیا صفات او است پس ختم مقدمہ اینجائے آرد
بتفصیل ذکر مناقب و آثار و ندرت چہ فضائل او اظہر من الشمس است کہ بہر صفیہ و
کبیرہ بنا و پیران خصوصیات او با خبر اند و تکرار ذکر آن تحصیل حاصل بیعت

در کمر بستن مضمون رئیس لطیفیت

کم دہد رنگ کسی بند و حنا بستہ را
شروع در عقوبات نموده شد و احوال منقبتبان و بہ بیان آمد کہ از انکاس باطنی و سہ
بہرہ و رشده چون کو اکب ہدایت نشان شبستان جہان از شہ شعان انوارشان افزوختہ
و سلسلہ ذہبیبہ را بنجانہ آفتاب رسانیدہ **فرد**

این سلسلہ از طلا در تاب است

اینجانہ تمام آفتاب است
منتخب اول ذکر رسیدن این نسبت شریفہ بحضرت سلطان العارفین
بایزید بطامی قدس سرہ و مسمی شدن بطنیفیوہ و این منتخب مشہور پانزودہ تذکرہ است -

تذکره اولی از منتخب اقول

مخفی نماند که خدمت سلطان العارفين این نسبت شریف را از روحانیت سید الخلائق حضرت امام جعفر الصادق رضی الله عنه یافته و مستفید گردیده و نام ایشان طیفون میسی است لهذا این طریقه را مقدمین طیفوریه نامند و ایشان معتقدند که اهل تصوف و پیشوایان از باب توحید اند ایشان را در سایر صوفیه شان عظیم است لهذا لقب بسطان العارفين اند و تفصیل احوال ایشان تطویل می طلبد مختصر آنکه صاحب جذب قوی بوده اند و کلام مبارک ایشان سکر آمیز است فاقلاً بعضی سخنان را که نسبت بایشان می نمایند اقرار است چنانچه در نجات خدمت مولوی جامی علیه الرحمة در ذکر ایشان می نویسد که شیخ الاسلام قدس سره گفت بر بایزید فراوان دروغها بسته اند می گویند که چون خدمت ایشان نازمی کردند عقده از استخوان سینہ پیرانی آمد و شنیده می شد که از هیبت حق و تعظیم شریعت در حالت رحلت فرموده اند اللهم ما ذکرتک الا من غفلة و ما خذمتک الا من فتره هرگز یاد نمی کردم ترا مگر از سر غفلت و هرگز ترا نمی پرستیدم مگر از سر فترت این گفتند و جان بجان سپردند رضه الله تعالی عنه و ایشان را بعد از مرگ بخوابیدند گفتند حال تو چیست فرمود که مرا گفتند ای پیر چه آوردی گفتم در ویشی بدرگاه ملک شود ویرانه گویند چه آوردی گویند چه خواهی و نیز در نجات می آورند که در پیشاپوش عجزه بود عراقیه نام از درها سوال کرد و از دنیا بر رفت بخوابش دیدند گفتند حال تو چیست گفت گفتند چه آوردی گفتم آه همه عمر را بدین در حواله می کردند که خدا داد کند می گویند چه آوردی فرمودند راست می گوید از و باز شویید این قطعه شعر از کلام حضرت سلطان بایزید بسطامی است قدس سره السامی لله

مِنَ الْحَسَنَاتِ وَالْقَلْبِ السَّلِيمِ
اذا كان الوفود الى الكريمر

وقد تلى الى الكريمر بغير زاد
وحمل الزاد اقبل كل شئ

و بعضی این شعر را بر کفن میت می نویسند در مدفن مبارک ایشان اختلاف است و در جاها متعدد تعیین می نمایند و از آنها در بسطام که ولایت ایشان بوده شهر و معروف است و فقیر در موضع قریب عبیک من تولج بلخ زیارت مزار ایشان مستعد گردیدم و فیوض و برکات و بهیت و رقت بسیار آنجا مشاهده نمودم آن موضع را لقب سلطان العارفين می نمایند و بر تله مدو سے مرتفع صورت قبه مبارک ایشان را ساخته اند میزاد و یکتبرک به رحمة الله علیک
و علی سائر السالکین

تذکره ثانی از منتخب اول ر ذکر سلطان المشایخ
حضرت خواجہ ابوالحسن خرقانی رضی الله تعالی

نام مبارک ایشان علی بن جعفر است یگانہ عصر و عوٹ و وقت خویش بودند و کسب کمال از روحانیت حضرت سلطان العارفين نموده اند چه نسبت لایت این هر دو بزرگوار را از رحلت متبوع خود با به ثبوت پیوسته و خدمت سلطان العارفين در فراست باطنی و ارباب نسبت معنوی خود ایشان را معلوم نموده بشارت داده اند چنانچه خدمت مولوی رومی در مثنوی معنوی آن بشارت را بنظم کشیده تصریح فرموده اند **مثنوی**

میزند بر آسما نها خرکھے
از من او اندر مقام افزون بود
علیه اش و گفت ابر و در وقت

بعد چندین سال می زانده شھے
رویش از گلذرحی گلگون بود
چسیت نامش گفت نامش ابوالحسن

قد مت علی الکریمر بغير زاد من الاعمال والقلب السليم
اذا كان القادر الى الكريمر
ذکر خواجہ ابوالحسن خرقانی در تہذیب

یک بیک و گفت از گیسوی او
از صفات و از طریق بجای بود
دل بر آن کم نه که آن کیساعت است

قدویم رنگ او ہم شکل او
علیه ہائے رُوح او را ہم نمود
علیہ تن همچو تن عاریت است

از نئے با صاحب خود فرمودند کہ چہ چیز بہتر بود اصحاب گفتند شیخا ہم تو بگوئی گفت
وے کہ در و سپہ یاد کردگار بود از وے پرسیدند کہ صوفی کیست گفت بمرقع
و سجادہ صوفی نبود و ہر سوم و عادات صوفی نبود صوفی آن بود کہ نبود ہر رسیدند کہ
اخلاص چیست گفت ہر چہ برای حق کنی اخلاص است و ہر چہ برای خلق کنی ریا است و
فرمودند ہرگز با کسی صحبت ملازمت نہ کنی کہ شاگرد خدا و او گوید چیزی دیگر و ہم وے گفتہ کہ اندوہ
طلب کن تا آب حیثیت پدید آید کہ حق سبحانہ و تعالیٰ گرہ بندگان را دوست میدارد
و ہم وے فرمودہ کہ اگر سر و دے بگوید و بان حق را خواہد بہتر از ان بود کہ قرآن
بخواند و بدان حق را خواہد و ہم وے گفتہ کہ وارث رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم
آن کس بود کہ بفصل رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم اقتدا نمایند آن بود کہ
روے کاغذ سیاہ کند نزد وے گفتند کہ شبلی گفت آن خواہم کہ نخواہم
فرمود کہ این ہم خواہستی است کہ وے گفتہ امر و زچہل سال است کہ تا در یک
وقت حق بدلمے نگر دو و بجز خود را نمی بیند **شعر**

ولا فی صد دی لغیرہ قرار

ما بقی فی لغیر اللہ شے

فرمود کہ چہل سال است کہ تا نفسم یک شربت آب سرد خواہد یک شہت دورغ نریش
می خواہد تا ہنوز وے را ندادہ ام و وے گفتہ کہ روشنترین دلہا آن بود
کہ در ان راہ خلق را نمود و بہترین کار با آن بود کہ در ان اندیشہ مخلوق نبود و
حلال ترین نعمتہا آن بود کہ بچند تو نمود و بہترین رفیقان آن بود کہ زندگانش
باحق بود و وفات ایشان شب شبہ عاشور **شعر** خمس و عشرین اربعایہ واقع شدہ

تذکره ثالثه از منتخب اول در ذکر حضرت شیخ ابوعلی فارمدی قدس سره العزیز

از جناب حضرت خواجه ابو الحسن خرقانی این نسبت شریف بحضرت شیخ ابوعلی
فارمدی قدس سره رسیده و ایشان نیز بحضرت خواجه ابوالقاسم کرکافی صحبت
داشته مستفیض شده اند و از اینجا طریقه کبر و بید بافتبند جمع میشود رضی اللہ
عنہم اجمعین نام ایشان فضل اللہ بن محمد است شیخ ایشیوخ خراسان بوده اند و مقرب
بطریقه خاصه خود و در تذکره و معظمت شاگرد امام ابوالقاسم شیرازی است انتساب او
چنانچه ذکر شد بدو طرف است هم شیخ بزرگوار ابوالقاسم کرکافی و هم شیخ عالی مقدار
خواجه ابو الحسن خرقانی است که پیشوائی مشتایح و قطب وقت خویش بوده است ابوعلی میفرماید
که در ابتدای جوانی در نیشاپور بودم بطلب علم مشغول شدم که ابو سعید ابوخیار از قم آمده
است مجلس میگوید بر فتمه تا ویرا برینم چون چشم من بر جمال وی افتاد عاشق وی گشتم و محبت
این طائفه در دل من بیشتر شد یک روز در مدرسه در خانه خود نشسته بودم آمد روی
دیدار شیخ و در دل من پدید آمد وقت آن نبود که شیخ بیرون آید خواستم که صبر کنم تا خواستم
بر خواستم و بیرون آمدم چون بر سر چهارسور رسیدم شیخ را دیدم با جمیع انبوه می رفت
من هم بر اثر ایشان میرفتم بے خویشی شیخ سجای در رفت جمع هم در رفت من نیز
در رفتم و در گوشه شدم چنانکه شیخ مرا نمی دید چون بسلسه مشغول شدند شیخ را وقت
خوش شد و وجد بروی ظاهر شد جامه شوق کرد چون فارغ شدند از سلسه شیخ جامه بیرون
کرد و در پیش و سه جامه را پاره می کردند برای خود هر کس قطعه شیخ از آن می گرفت
یک استین با تریز از هم جدا کرد و بنهاد و آواز داد که ای ابوعلی طوسی کجائی من خوب
بازندادم مرا نمی بیند یعنی داند مگر از مریدان شیخ کسے دیگر ابوعلی طوسی نام دارد

شیخ باز آواز داد جواب نداوم سیوم بار باز آواز داد جمعی گفتند مگر شیخ ترا می خواهد
 پیش شیخ رفتیم آن استین تریزین داد و گفت تمام چون استین و تریزی آنجا
 بستم و خدمت کردم و جامی عزیز بنها دم و پیوسته بنجرت شیخ می آمدم و مرا فایده و
 روشنی با از خدمت شیخ پیدا آمد و حالها را و نمود چون شیخ از نیشاپور بر رفت من پیش استاد ابوالقاسم
 قشیری می آمدم حالیکه پدایمی آمد با وی میگفتم و او میگفت برو ای پسر بایم آموختن مشغول باش
 روز بروز آن روشنی زیاد میشد و سه سال دیگر که تحصیل علم مشغول بودم تا
 یک روز قلم از محرابه بر کشیدم سفید بر آمد در نحو اتم و پیش استاد امام رفتم و حال با
 وی بگفتم استاد امام گفت چون علم دست از تو برداشت تو نیز دست از وی بردار
 کار را باش و بعامله مشغول گرد و بر فتم و رختها از مدرسه به خانقاه آوردم و بخدمت استاد
 امام مشغول شدم روزی استاد امام در گریه رفته بود تنها من بر فتم و دو کوسه چند
 آب در گریه ریخته چون استاد امام بر آمد و نماز بگذارد و گفت این که بود که آب
 در گریه ریخت من با خود گفتم بخجودی کردم خاموش گروم دیگر بار هم بگفت جواب
 نداوم چون سه بار گفت گفتم من بودم استاد امام گفت هر چه ابو القاسم بپنداشد
 بیانت تو بیکه لو آب یافتی پس مکنه بجا هدیه پیش استاد امام بنشینم یک
 روز حالتی بر من افتاد در آن حالت گم شدم و آن واقعه با استاد امام بگفتم گفت
 بوعسلی روش من از اینجا فراتر نیست هر چه از این فراتر بود راه فراتر آن نداوم
 من با خود گفتم ترا پس که راسته که از این مقام بالاتر بر نمی و آن حالت
 زیادت میشد من نام شیخ ابو القاسم گر کانی شنیده بودم روی بطوس
 نهادم جای نگاه و سه نوبت چون بشهر رسیدم جاسے او پرسیدم نشان
 دارند رفتم با جماعتی از مردیان خویش در مسجد نشسته بود من دور کعت نماز
 تحیة المسبج بگذاردم و پیش وی در آمدم وی سر در پیش من پشت سر بر آورد

آمد

بردار

بودم

وگفت بیای بوسلی تا چہ داری من سلام کردم و بخشستم و واقعه خوش بختم شیخ
ابوالقاسم کرکافی گفت آری ابتداءت مبارک باد هنوز بدرجہ نرسیده اما چون تربیت
بیانی بدجبرسی با خود گفتیم کہ پیر من اینست پیش او مقام کردم بعد از آنکہ مراد تے دراز
بانواع ریاضیات و مجاہدات فرمودہ بود بر من اقبال فرمودہ عقد مجلس نمود فرزند
خویش را بحکم من کرد و پیش از آنکہ شیخ ابوالقاسم عقد مجلس فرماید شیخ ابوسعید از
جہنہ بطوس آمدہ بود و سخومت وی رفتیم گفت ای بوعلی زود باشد کہ چون طوطی گشت
در سخن آرندهی بر نیامد کہ شیخ مرا عقد مجلس فرمود و سخن بر من کشادہ گشت و نسبت
علیہ نقشبندیہ را از خدمت خواجہ ابوالحسن اخذ نموده کما مراد حمتہ اللہ علیہ :-

تذکرہ دابعہ از منتخب اول در ذکر خواجہ امام حقانی
حضرت ابویقوب یوسف ہمدانی رضی اللہ عنہ

از جناب حضرت شیخ ابوسلی فارمدی رضی اللہ عنہ این نسبت عالیہ بحضرت خواجہ
یوسف ہمدانی رسید و او از اولاد حضرت امام الائمہ ابوحنیفہ کوفی اندر رضی اللہ
عنہما کہ ایشان پسر خواجہ یقوب بن خواجہ عبد الاحد بن عبد الباسط بن طلمی بن قالمون
بن محمد اسمعیل بن امام عظیم معظم صوفی صافی ابوحنیفہ کوفی رضی اللہ عنہ از اینجا نسبت
امام الائمہ کہ از خدمت مقتدار اکتلائق حضرت امام جعفر صادق رضی اللہ تعالیٰ عنہ
حاصل نموده چنانکہ فرمودہ اند لولا السنتان لمکات النعمان و دو سال کامل
ترک شغل ظاہر نموده تعمیر باطن در خدمت امام ہمام مشغول شدند و ظاہر را
بباطن جمیع نمودند از اینجا نسبت نقشبندیہ جمیع میشود و ولادت خواجہ یوسف ہمدانی
روز دوشنبہ دویم صفر ۳۰۳ کہ چہا صد سی بود در ایام طفولیت رو بخدا آورده اند
و علوم ظاہری را تحصیل نموده بخدایت حضرت شیخ بوعلی فارمدی ساقی اند و از آنجا

عبد الوہاب

سلوک طریقت نموده اند و بزیارت خواجہ ابو الحسن خرقانی رضو در صغر سن مشرف شدند
 و سی و هفت حج پیاده نموده اند و هزاران ختم قرآن کرده اند و در هر رکعتی از نماز شب
 یک سیپاره قرآن می خوانند و هفت صد جزو کتاب را تفاسیر و حدیث و فقه
 و اصول و فروع در حفظ داشتند و در ولایت و سیزده شیخ کامل را ملاقات
 کرده اند و مستفاد شده اند و هفت هزار بیت پرست را مسلمان نموده اند و بر آن
 قوت خود و مقانی یا کسب یا دیگر بوقت حاجت میگردند و هر سال چهل روز حساب
 عوام می فرمودند تا سن هفتاد و پنج سال متاهل نشدند و اکثر شریف را در
 مسافرت میگذرانیدند و آخر از بهمان بسم قند آمدند و تزئین نمودند و هر ماه نوابالی
 و علماء امر قند را دعوت می کردند و مباحثه علم شریعت می نمودند و اکثر با حضرت
 صحبت میباشند و نیز خوب می انداختند و بر لے در دها و زخم چشم دار و دادند و خط خوب
 مینوشتند و تجیر و تملیک گاهی نیز داشتند و برای بیت امثال آن تعویذ می نوشتند و سخته
 بازار نمی خوردند و عامه کلان و آستین کوتاه و فراخ می داشتند و در حجره شریف غلامان بویا
 و نند و قرانند و در بالاش و ابریق چیزهای گدشتند و تدریس میفرمودند و نوافل نماز
 و روزه بسیار ادا میکردند و حکایات مشایخ باصحاب خود نقل میفرمودند و خدمت
 مولوی جامی در فضیلت مینویسند که او ضرر مکرر ساکن شدند و از آنجا بهرات آمدند
 و چند گاه اقامت کردند و بعد از آن اهل مکر و از ایشان التماس مراجعت نمودند و بجزو
 آمدند و باز بهرات رفتند و بعد از آن غریبت برگزیدند و در راه
 فوت شدند و سیم آنجا که فوت شده بود دفن کردند و بعد از چند گاه بمر و نقل
 شدند و قات ایشان روز بیست هشتم محرم یاران را فرمود که آب گرم کنید و صابون
 نمودند و خلیفه سیدم خود را که سلطان احمد بسوسی باشند را مینخوانند بسوی فاطمه
 و النازعات و بلیس کردند و این بیت بزبان مبارک می آوردند و فرمودند

ذکر وی تو عاشقان جهان بجا بر بند

که بخاندان الموت ننگ بر هرگز

و حضرت خضر و الیاس با جمعی از ابدال و اولیاء و اقطاب حاضر شدند و فرمودند که غوث وقت را که حاضر است به پہلوئی من دفن کنسید بعد از تمام وصایا روح مبارک عروج فرمود و غوث مومی الیه نیز جان بداد و کان ذلك فی شهر ربیع الثانی ۸۳۵ هجری خمس و ثلثین و خمس مائة و عاش فی الدنیا نحسا و تسعین سنه مزار فیض آثار ایشان در مر و ظاہر و مشہور است یزار و تیسبک بہ رحمتہ اللہ علیہ از جملہ یاران صاحب کمال ایشان چہار بزرگوار اختلافت آنحضرت متنازل بودند بدین ترتیب خواجہ عبداللہ برتے خواجہ حسن اندا قی خواجہ احمد سیوی خواجہ جہان خواجہ عبد الخالق غجدانی وانی رضی اللہ تعالی عنہم و سوا کے این چہا اصحاب با کمال حضرت بسیار بودند از ان جملہ خواجہ شاہ عاتق ری شیخ نظام الدین مازیدی خواجہ محمد خواجہ گزونی کللابادی خواجہ محمد شوقی خواجہ سلیم علی خانقاری آلبوسی و امام بکلی و خواجہ اسحاق و امام سلمان عارف ترک و خواجہ مہملہ و خواجہ قریش و خواجہ آدم ساد واری و خواجہ رباط و غیرہ و چہار خلیفہ مذکور فوق بعد رحلت آنحضرت چنانکہ وصیت بود ارشاد و خلائق نمودند و از زمان این بزرگواران این سلسلہ طریقہ خواجگان ملقب شد و ایشان سنجابہ اولیا ملقب بودند بطریقہ کبرویہ و نیز مجاز بودند و از خلفاء اربعہ ایشان طرق جاری ماند و طریقہ صاحبان فیدہ از جناب خلیفہ چہارم خواجہ جہان خواجہ عبد الخالق غجدانی کہ رئیس طریقہ خواجگان انداماندہ و حمۃ اللہ علیہم اجمعین۔

این اصحاب چہار اصحاب کمال

تذکرہ حاکم انتخاب اول ذکر جناب خواجہ جہان خواجہ
عبد الخالق غجدانی رضی اللہ تعالی عنہ

از جناب خواجہ اولیا این نسبت مبارک بخواجہ جہان حضرت خواجہ عبد الخالق

نجد رانی رسید و ایشان از اول حضرت امام کاندکذانی الشیخ و از طرف او در پیشگاه
 ملاطبت بودند و اسم والد ایشان خواجہ عبد الجبیل است و ایشان در سن میت و در سال
 بطلب خدا مشغول شدند و در پیش ایشان در طریقت صحبت است مقبول همه فرزند علی السلام
 و در راه صدق و صفا و متابعت سنت مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم و محاببت و مخالفت
 از بدعت می بود و او کوشیده اند و در روش پاک خود را از نظر اغیار پوشیده اند ایشان استیقامت
 دل در جوانی از حضرت خضر علی نبینا و علیه الصلوٰة و السلام بوده و بر آن سبق مواظبت نموده
 اند و خواجہ خضر ایشان را بفرزندی قبول کرده و فرموده اند که در حوض آب در رانی
 و غوطه خور و بدل بجوی لا اله الا الله محمد رسول الله چنان کردند این
 سبق را گرفتند و بکار مشغول شدند و کثرت یافتند از اول حال تا آخر روزگار ایشان
 نیز دیکر همه خلق محمود و مقبول بوده بعد از آن بجز شیخ الشیوخ عالم ربانی عارف
 سبحانی خواجہ امام ابی یعقوب یوسف همدانی قدس الله روحه به بخارا آمدند و خواجہ عبد الجبیل
 صحبت ایشان را در یافتند و معلوم کردند که ایشان را هم ذکر دل بوده در صحبت ایشان
 می بودند تا مدتی که بخارا بودند گفتند که خواجہ خضر علیه السلام پیر سبق ایشانند و خواجہ
 یوسف پیر صحبت و خرقه بی از خواجہ ابویوسف خواجہ عبد الخالق ریاضت مشغول
 شدند و احوال خود را پوشیده میداشتند و ولایت ایشان چنان شد که در یک وقت
 نماز کعبه می رفتند و می آمدند و در شام ایشان را مریدان بسیار پیدا آمد و خانقاه و
 آستانه پیدا شد و روزی در ایام حاشور اجمعی انبوه بخدمت خواجہ نشسته بودند و
 ایشان در معرفت سخن میگفتند تا گاه جوانی در آمد بصوت زاهدان خرقه و بر سر سینه
 بر کتف در گوشه نشست حضرت خواجہ در وی نظر کردند بعد از ساعتی آن جوان
 برخاست و گفت حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله و سلم فرموده است که
 اتقوا فراسة المؤمن فانه ينظر بنور الله عز وجل ستر این حدیث چیرت

خوابه رحمة الله عليه فرمودند که ستر این حدیث آن است که زنا بربری و ایمان آری جوان
 گفت نمود با الله منها که مر از نار باشد خوابه با خادم اشاره فرمود و خادم بر خاست
 و خرقه از سر جوان بر کشیدند در زیر خرقه زناری پدید آمد آن جوان فی الحال آن
 را برید و ایمان آورد و حضرت خوابه فرمودند میایدی یا لاریان بیاید تا ما نیز به وقت
 این جوان نوحه زنا را قطع کنیم و ایمان آرییم چنانچه و س زنا را ظاهری برید یا نیز
 زنا را باطنی که عبارت از پندار است بریم تا چنانکه و س آمرزیده شد ما نیز آمرزیده
 شویم حالت عجیب بر یاران ظاهر شد و در قدمها س خوابه می افتادند و تجدید
 توبه می کردند و نوسه در پیشه پیش خوابه می گفت اگر خدا س تعالی مرا محبت
 گرداند میان بهشت و دوزخ من و دوزخ را اختیار کنم چه من در همه عمر بر مرد نفس
 نبوده ام و در آن حال بهشت مرا و نفس من بود و دوزخ مرا و خدای تعالی خوابه این
 سخن را رد کردند و فرمودند که بنده را با مرد چه کار هر کجا گویند ر و ر ویم و هر کجا گویند
 باش تا شیم بندگی اینست نه آنکه تو میگوئی آن مرد ویش گفت که شیطان را بر روندگان راه
 هیچ دست نماند خوابه فرمودند هر رنده که به حد فنا و نفس رسیده باشد چون ر ختم شود
 شیطان بر و دست یابد اما آن رنده که بفنا و نفس رسیده باشد ویرا ختم نباشد غیرت
 بود و هر کجا غیرت بود شیطان بگریزد این چنین صفت آنکس را مسلم باشد که ر و س
 بر احق وارد و خدا را عزوجل بدست راست گیرد و دست رسول الله صلی الله علیه و سلم
 بدست چپ گیرد و در میان این دو روشنائی راه را سلوک کند و توری مسافری
 از راه دور بخد مت خوابه آمده بود ناگاه چو لانه خوب صوت بخد مت خوابه در آمد
 و طلب دعا کرد خوابه دعا فرمود آن جوان ناپید شد آن مسافر پرسید که این جوان
 چه کس بود خوابه فرمودند که فرشته بود که مقام او در چهارم آسمان بود بسبب تقصیری
 از مقام خود و راقاوه بود و با آسمان دنیا آمده با تو سخنان دیگر گفت چه کار کنی که حق تعالی از مرا

بهان مقام رساند فرشتگان و کسب اینچنان نشان دادند و وعاد و خواست کردیم باجابت مقبول
شد بمقام خود باز رسید آن مسافر گفت خواجہ ما را بدعائی ایمان مدد کنید باشد که از این
وام گاه سه شبه سلطان جان بسلاست بر پیم خواجہ فرمودند که وعده آن است که بعد از
ادامی فرض هر کس که دعا کند سنجاب شود و تور کار باش ما را با عاقبه یاد کن بعد از فرض مانیز ترا
یا کنیم باشد که در این میان اثر اجابت ظاهر شود هم در حق تو هم در حق من و بالله التوفیق :-

تذکره سادات ارباب اول در ذکر جناب حضرت عارف ریوگری و خواجہ
محمود انجیر فنونی و خواجہ علی رامیتنی رضی الله تعالی عنہم جمعین

و از حضرت خواجہ جهان این نسبت بحضرت خواجہ عارف ریوگری رحمة الله رسیده هر چند
سوائی ایشان دیگر خلفا نیز داشتند خواجہ اولیا کلان و خواجہ احمد صدیق و خواجہ
سلمان کثیر و اقدم و اعظم خلفا ایشان خواجہ عارف رحمة الله علیهم جمعین بودند
و نسبت ارادت و مساطح حضرت خواجگان نقشند می از این جماعت بحضرت خواجہ عارف
ریوگری است رضی الله تعالی عنہم جمعین و از ایشان این نسبت علیه حضرت مولانا
خواجہ محمود انجیر فنونی رسیده و ایشان صاحب حالات بلند و معاملات ارجمند
اند رحمة الله علیه و از حضرت مولانا محمود فنونی این نسبت علیه بحضرت
مولانا خواجہ علی رامیتنی رسیده و لقب ایشان حضرت عزیزان است و
ایشان را مقامات عالیه و کرامات ظاهره بسیار بودند و مزار مبارک ایشان
در خوارزم مشهور است بزار و تبرک به رحمة الله تعالی علیه
رحمت و وسعت و ذکر این هر سه اکابر در یک تذکره مذکور گردید
و بهر یکی از ایشان در وقت خود مرجع و مقصد راضی عالمیان بودند :-
رحمة الله تعالی علیهم جمعین -

تذکرہ شہداء از خنب اول ذکر حضرت خواجہ محمد اسماعیل رحمۃ اللہ علیہ

و از جناب حضرت عزیزان این نسبت شریف بحضرت خواجہ بابا محمد اسماعیل رحمۃ اللہ علیہ سیدہ است ایشان و جید عصر و فرید در مولودند و خدمت حضرت خواجہ بہاؤ الدین را نظر قبول بفرزندمی از ایشان بوده و ایشان اندکہ بار بار قصر مندر آن گذشتند و میفرمودند کہ از این خاک بومی مردے می آید زود باشد کہ قصر مندر و آن قصر عارفان شود تا روزے از منزل حضرت سید امیر کلال کہ از خلفای ایشانند بطرف قصر عارفان متوجه شدند و فرمودند کہ آن بومی زیادت شده است ہماناکہ آن مرد متولد شدہ است چون زول فرمودند از ولادت خواجہ سہ روز گذشتہ بود و جد ایشان معاملہ برسیدہ ایشان گذارستہ بر نیاز تمام بخدمت خواجہ محمد بابا بردند فرمودند کہ او فرزند ما است ما او را قبول کردیم و توجہ باصحاب کردہ فرمودند کہ این آن مرد است کہ ما بومی او شنیدہ بودیم مقتدر روزگار شود و با میر کلال فرمودند کہ در حق فرزندم بہاؤ الدین تربیت و شفقت و بیخندار و تراکل نکنم اگر تقصیری کنی امیر فرمودند مرد نباشم اگر در وصیت خواجہ تقصیر کنم و حضرت خواجہ بہاؤ الدین سے فرمودند کہ چون خواستیم کہ متناہل شویم جد من مرا بحضرت خواجہ محمد شہداء فرستاد و بسماسی کہ برکت قدم ایشان منازل برسد چون بلقائے ایشان مشرف شدم اول گرامتے کہ مشاہدہ کردم آن بود کہ در آن شب در سن نیاز و تضرع پیدا شدہ بودم خود استم و در مسجد ایشان در آمدم و دو رکعت نماز گذارم و سہ سجہ نہادم و تضرع دینار تمام نمودم و در آن میان بر زبان من گذشت کہ الہی قوت کشیدن بار بلا خود و تحمل محنت و محبت خود مرا کرامت فرما چون ہاداد بحضرت خواجہ رسیدم فرمودند کہ ای فرزند در دعا چنین سے باید گفت الہی آنچه ضامی تو دوران است این بندہ ضعیف

مشاہدہ

رقم

را بران دار بفضل خود اگر خداوند تعالی حکمت خود بدو مستعمل فرستد بعنائت خود
 آن دوست را قوت آن بار دهد و حکمت آن بر او ظاهر گرداند با اختیار طلب بلا
 دشواری است گستاخی نباید کرد بعد از آن طعام حاضر شد چون بخوردیم قرصه بمن دادند
 در خاطر من گذشت که اینجا سینه خودیم و همین ساعت بمنزل خواهیم رسید این آن مارا بچه کار آید
 چون روان گشتند من در رکاب ایشان بر نیاز تمام می رفتم و اگر تفرقه در باطن پیدا میشد
 می فرمودند که خاطر را نگاه می باید داشت و در راه بمنزل یکی از جوانان رسیدند بر پشت
 و نیاز تمام پیش آمد چون نزول فرمودند در آن فقیر اثر اضطرار می مشاهده نمودند
 گفتند حقیقت حال چیست برستی باز نمائی گفت شیره شکر حاضر است ولی نان
 نیست خواه تو جو بدین گردند فرمودند که آن قرص بسیار که عاقبت بکار آمد و مرا مشاهده
 آن احوال یقین بحضرت ایشان زیادت شد رحمة الله علیه و علی سائر السالکین

تذکره نامنه از تخریق از نوکر حضرت امیر کلال الله رسعت

و از خدمت حضرت خواجده بابا محمد ساسی این نسبت علیه بحضرت سید امیر کلال رضی الله عنهما
 رسید و خدمت خواجده بها و الدین را نسبت صحبت و تعلم آداب سلوک طریقت تلقین
 ذکر از ایشان است روزی جمیع غلیم بود خدمت امیر خواجده را طلبیدند رویشان کردند
 و گفتند که فرزندم بها و الدین نقش حضرت خواجده محمد بابا ساسی را قدس سره در حق شما
 بجای آوردم که گفته بودند آنچه تربیت در حق تو کردم در حق فرزندم بها و الدین بجای آور
 و در بیخ ندری و اشاره بسینه خود کردند و گفتند که پستان را برای شما خشک کردم
 مرغ روحانیت شما از بیضه بشریت بیرون آمد اما مرغ همت شما بلند پرواز افتاده
 است اکنون اجازت است هر کجا که بوی به شام شما میرسد از ترک و تاجیک طلبید و طلبکار
 بموجب همت تقصیر نکنید و چنان آرند از حضرت خواجده که چون این نضر از خدمت میر

ظاهر شد و اسطه ابتلا نشد اگر همان صورت بتنابعت امیر میوم از ابتلا دور تر و سلامت تر و کبیر
 می بودم آنوقت حضرت امیر حضرت خواججه گفتند چون استنا و شاکر در اتر بیت کند هر آینه
 خواهد که اثر تربیت خود را در شاکر و مشاهده کند تا ویرا اعتماد شود و بر آنکه تربیت من
 در و س جایگیر افتاد است و اگر خطه در کاشاکر نیکن عمل را با صلاح نماید نگاه فرمود
 که فرزند من امیر برهان حاضر است و بیچکس دست تصرف بر و کنهاده است تربیت
 معنوی فکوره است در نظر من تربیت و مشغول شویدا اثر آنرا مطالعه نماید و مرا بر صفت
 شما اعتماد شود حضرت خواججه براقبه نشسته بودند متوجه خدمت سید امیر شده از فرایت کمال
 ادب اقبال آن امر متوقف گشته خدمت امیر فرمودند توقف نمی باید کرد حضرت خواججه در
 اقبال ابرایشان کردند متوجه باطن امیر برهان شدند و تبصره در باطن وی مشغول شدند
 و در حال آنکه آن تصرف در باطن و ظاهر امیر برهان پیدا گشت و حلالی بزرگ و س پیدا
 داشت که حقیقه ظاهر شد و فرزند ان ایشان ایستاد خدمت امیر برهان و امیر شاه و امیر حمزه
 اما خلفای ایشان حضرت مولانا عارف و دیگر گرانی و مولانا جمال الدین کبیری مولانا
 جمال الدین هستانی و خواججه یادگار و خواججه شیخ و راز و بی و شیخ شمس الدین کمال و
 مولانا طاهر و مولانا محمد خلیفه و مولانا سناها و الدین طوسی و پهلوان محمود حلاج سمرقند
 و شیخ بدر الدین برهانی و خواججه محمود اسکونی و شیخ امین شاه کربینکی و اعظم و اقدم همه
 ایشان خدمت حضرت خواججه خواجگان بها و الدین نقشبند بلاگردان رضوان الله تعالی
 علیهم اجمعین و نستغفر الله بهم لی و للمؤمنین امین برحمتک یا ارحم الراحمین

خواججه

تذکره تاسعه از منتخب اول ذکر خواججه جگان پسران حضرت
 خواججه بها و الدین نقشبند بلاگردان رضی الله تعالی

از خدمت حضرت سید امیر کمال نسبت خاصه شریفه حضرت خواججه بها و الدین نقشبند سید

تواند و تراکلاست و داوه اند و تراکراست کرده اند که بلائی نازل نشده از برکت تو دفع شود نگاه
 آن جماعت گفتند گوش دار و نیک شو که حضرت خواجیه بزرگ سخنان خوانند فرمود که در سلوک راه
 حق بجانۀ تعالی از ان چاره نباشد از آنجماعت در خواستم که بر حضرت خواجیه سلام کنم و بجال مبادک
 ایشان مشرف شوم پرده از پیش برگرفتم پیرایه دیدم نورانی سلام کردم جواب دادند نگاه
 سخنانیکه بمبدأ سلوک و وسط و نهایت تعلق دار و بمن در میان آور و نند و گفتند
 آن چرخها که بان کیفیت با تو نمودند اشارت بمشارت است ترا با استعداد و قابلیت این
 اما فیکه استعداد و حرکت باید آورد تا روشن شود و اسرار ظهیر کند و دیگر فرمودند و مهالغه
 نمودند که در همه احوال قدم بر جاده امر و نهی و عمل بجز نیست سنت بجا آر می از خصیصه
 و بدعتها دور باشی و انما احادیث مصطفی راضی علیه آله و سلم و در خود سازی و مستخلص
 متجسس اخبار و آثار رسول صلی الله علیه آله و سلم و صحابه کرام و نهی الله عنهم باشی و بعد ازین
 سخنان آن جماعت مرا گفتند شاید صدق حال تو آنست که فردا علی صبح فلان جا برو
 و فلان کار کنی و تفصیل آن در مقامات ایشان مکتوب است و گفتند بعد از ان متوجه نفس شو بخدمت
 سید امیر کلال قدس سره چون بوجوب فرموده ایشان بنیفس نفتم و بخدمت سید امیر کلال قدس سره
 رسیدم خدمت امیر الطاف فرمودند و التفاتها نمودند و مرا تلقین فکر کردند و بطریق نفسی و اشکات
 بطریق خفیه مشغول ساختند و چون در واقع مامور بودم بعمل غریبیت که علانیه عمل نکردم کسی ایشان
 سوال کرد که در وی شی ما را موردی است یا مکتب ایشان فرمودند بکام چند به من چند باد الحق
 تو از عمل الثقلان باین سعادت مشرف گشتیم و از ایشان پرسیدند که طریقه شما ذکر چه است خلوت و
 سماع می باشد فرمودند که نمیشاید پس گفتند که بنامی طریقه شایسته است فرمودند که خلوت در انجمن
 با خلق باطن با حق سبحانه و تعالی - فرد

از درون شوا نشاء از برون بیگانه نشاء

آنچه حق سبحانه و تعالی می فرماید که دجال لا تلهمهم تجارة ولا بیعة عن ذکر الله اشارت

باین مقام است گویند کہ حضرت خواجہ را ہرگز غلام و کینہ نہ بودہ است ایشان را از این سخن سوال کردند فرمودند کہ بندگی با خواجگی راست نمی آید کسی از ایشان پرسید کہ سلسلہ حضرت شما بچہ می رسد گفتند کہ از سلسلہ کسی بچہ نمی رسد و مے فرمودند کہ نفسہا خود را ہمت نہیید کہ ہر کہ بمنایت حق سبحانہ و تعالی نفس خود را بہدی شتاختہ باشد و مگر گوید اورا دستہ نزد او این عمل سہل است ادر وندگان این راہ را پسا بودند کہ گناہ دیگر را بر خود نہادہ اند و ہا رآن کشیدہ و می فرمودند کہ قوله تعالی **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْعُوا بِاللَّهِ** اشارت بآن است کہ در ہر طرفۃ العین نفی این وجود طبیعی مے باید کرد و اثبات معبود حقیقی مے باید نمود شیخ جنید قدس سرہ می فرمودند کہ شصت سال است کہ ایمان آورده ام و ورا ایمان تازه کردن ام و می فرمودند کہ نفی وجود نزدیک ما اقرب طرقت یکن بزرگ اختیار و دید تصور اعمال حاصل نمی شود و مے فرمودند کہ تعلق با سوسی روندہ این راہ را حجاب بزرگ است فرد

تعلق حجاب است بجا صلی | چوپوند با بگسلی و اسلی

اہل خفیقت ایمان را چنین تعریف کردہ اند کہ **الْإِيمَانُ عَقْدُ الْقَلْبِ بِنَفْيِ جَمِيعِ مَا نُوْكَفِّرُ عَنْهُ** و در غلوت شہر تست و در شہرت آفت است خیرت بحیث است بحیث در صحت بر نفی بودن در یکدگر و آنچه آن بزرگ فرمودہ است کہ **تَعَالَى مِنْ سَاعَةِ** اشارت بآنست کہ اگر جمعی از طالبان از طالبان این راہ کہ با یکدیگر صحبت دارند دران خیر و برکت بسیار است امید است کہ ملاومت و ملازمت بر آن منہی بہ ایمان حقیقی شود و می فرمودند کہ طریقہ ما عروہ و ثقی است و چنگ ذیل منابت مصطفی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم زدنست و اقتدا با تار صحابہ کرام رضی اللہ عنہم کردنست و درین طریقہ بانکہ عمل فتوح بسیار است اما رعایت متابعت سنت کاری بزرگ است و ہر کہ از این طریقہ مارومی بگرداند نظر دین دارد و می فرمودند کہ طالب می باید کہ در زمانی با دوستی

بانیست

۱۲
 لہ قول حدیثی در فضیلت معاہدہ یعنی تا کہ ایران میان یک ساعت

بہاؤ الدین از مشاخران مشہور رحمہ اللہ تعالیٰ بطریقہ کمناسبت دارد فرمودند کہ سخن از متقدمان
گویند و گویند سال زیادت است کہ تا این قسم ظهور آثار ولایت کہ بر خدمت خواجہ بہاؤ الدین
بدنایت الہی ظاہر شدہ است بر تپکس از مشایخ طریقت از مشاخران نشدہ است خدمت
مولوی جامی میفرماید کہ شیخ قطب الدین نام پیرے از صاحب خواجہ در زمان شریف
تشریف آورده بود و وے گفت کہ من خورد سال بودم حضرت خواجہ مرا فرمودند کہ بفلان
کہو ترخانہ رو و بچہ چند کہو تر یا چون کہو تر بچگان می آوردم مرا خاطر آن میل کرد کہ یک کہو تر بچہ
نگاہ دہشتم و بچہ خود آویا و دم چون کہو تر بچگان را بچند و ہر حاضران قسمت کردند مرا اندا و ند و گفتند
کہ فلان کس نصیب خود را زندہ گرفتہ است و بہت ایشان تمامی مصروف در ترویج شریعت
و تخریب بدعت و عمل بغیرت بود و توجہ مبارک بامور معاش بقدر ضرورت و ہتم دشمن عمل و
نیت چنانکہ این رباعی ایشان مشعر بر آن است **رباعی** -

گر طاعت خود نقش کنم بر نانے	و آن نان بنہم پیش سگے نادانے
و آن سگ سال گرسندہ در کندانی	از رنگ بر آن نان تہمد ندانے

دقوت نسبت و کثرت و کوشش و اتباع سنت اجتناب بدعت بنوعیکہ با فوق آن تصور نباشد
حضرت خواجہ پیرنگ قدس سرہ در ثنوی مبارک خود در مدح ایشان می فرماید **مثنوی**

ابو الوقت دو عالم قطب ارشاد	بہاؤ الدین کہ شد دین از آباد
ز سنت و جفید افکن آشوب	بجذبہ یا نریدش آستان روب
پسے تسکین ہشتاقان دیدار	جمال مصطفی را آیسند وار
وران آئینہ می بیند محقق	سوا وین را فی قد دای الحق
فتاوی اللہ خواجہ بس بلند است	بکن تاویل خواجہ نقشبند است
خلیفہ بود حق را در زمانہ	نمودش بر زخی وان در میانہ

از اتباع سنت بیچ امری نمیکند و آہنچہ از اعمال مصطفوی می یافتند بہادرت می نمود

حتیٰ کہ روزے سموع ایشان شد کہ جناب سالت مآب باجماعت اصحاب خود رضی اللہ تعالیٰ عنہم
 نان می پختند و ہر یکی نان خود بر تنوری می بست بدست خود آنسر و صلی اللہ علیہ وسلم نان مبارک
 خود بدست مقدس بہ تنوع بست نان تمامی جماعت یاران پختند شد رضی اللہ عنہم و نان مبارک
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم خام ماند چہ بسوس مقدس او صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم اقل از زنداشت
 خدمت حضرت خواجہ اتماماً السنۃ صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم باصحاب خود ہمہ سین روش
 نانہا پختند نان ہا ہمہ یاران پختند شدند و نان حضرت خواجہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ ناپختہ ماند
 مرتبہ اتبع کہ تا یکجا یک جہتی می کرد خدمت حضرت مجدد الف ثانی رضی اللہ عنہ می فرمایند
 کہ تلخ کال را از جمیع کمالات متبوع نصیب و فراست و این مقدمہ دلالت بر انتہای کمالیت
 متابعت ایشان مینماید مر آنسر و راضی اللہ علیہ وآلہ وسلم دستگیری یکسان پیشہ عام ایشان
 و مشکل کشائی در ماندگان خاصہ آن استنان عالی شان در این معنی خواجہ عظیم کشمیری
 قصیدہ در شجرات الخلدین نظم کشیدہ چند فردے ایرادے رود **مثنوی**۔

میخوردند

بست

ز حال سالک مو فورا یقین
 دلش روشن ز سہرا بخد بود
 بدشت محشرش بردند بی تاب
 ہمہ محشر بنو غا کے نہدہت
 بدون خلق دیگر بے سرو پا
 ہی بردند با صد محنت و غم
 ز کار دین و دولت نامرادے
 پی تخلص خود بس ماجرا کرد
 شدہ کفرش ز دارا خلد حاصل
 بگفتا با تن زار و دل داد

رقم ز دستیدی از اہل عرفان
 کہ نام پاک او خواجہ نیا بود
 کہ کیش بود سرگرم شکر خواب
 چو دید اشوب صحولے قیامت
 روان معنی سوی فردوس علی
 ہمہ کفار را سوئے جہنم
 در آن اشوب یک ہند نزلے
 ز رفتن جانب و مزاج ابا کرد
 گرہ بکشود از کارش و سائل
 در آسخت ز جوشش کہد بفریاد

عمر و رنجی

بدنیاگر غمی سنجی مر ابو و	کفیم خواجہ مشکل کشا بود
نیاز خواجہ سے دادم ہمیشہ	رسیدے او بفریادم ہمیشہ
قبولم بود دین او بنحقیق	ز بس حاجت روایها کما تفریق
مرانارش در این محشر مین است	پناه من بہای ملک دین است
ندآمد نزد گاہے اطمی	کہ شد ہر چند عمر شش و تباہی
بجو از خالصان من نام بزرگے	برا و نقشبندی بس ستر گے
شفیع آورد و او پیش ہائی	تعجب نیست از شان الطی
از این حالت بسی از اہل محشر	نمودند از تاسف دست بر سر
کہ ای کاش اندران دنیا می مرود	ز ما ہر یک غلام خواجہ سے بود
بلے این نقش مرد دل خوش است	کہ او شکل کشای کار بستہ است

خدمت ایشان عنایت میکردند کہ مسلمانان و انقیاد و احکام و رعایت عمل بجزیمت و دور بودن
از رخصتہا بقدر ضرورت ہمہ نور باوصفا با و رحمت است و واسطہ وصول بدرجات لایست
بمنازل و مقامات اولیاء اللہ از پرورش این صفتہا میسرند و این ہمہ در آقا و گاہی از آن است
کہ خود را دور میدارند و اختیار بر خود زیادہ می کنند و گرنہ تصور در فیض الہی جل شانہ نیست
از سید امیر کلال رحمۃ اللہ علیہ ذکر کردند کہ ایشان تشبیل میدویدند کہ تا تم تعلقات دور نشود و کوزہ
وجودشانستہ آن نگرند کہ او را در خندان تصرف در آورند و باز چون کوزہ را در خندان بر آورند
بعضی از آن درست می آید و بعضی در آن خندان شکستہ این نسبت ظہور را در تازنی است با ہمہ
از آن شکستہ بیرون آمدہ است فی الجملہ میداست کہ دیگر بارہ او را در رسانند و با کلی دیگر یار کنند
و بار دیگر با خندان پزند تا باشند کہ این بار درست بیرون آید و فرمودہ اند کہ حضرت سید امیر در
آضرجات سہ شبہ از وزی بقبانہ متوجہ بودند و با کسی سخن نمی گفتند بعد از آن سخن آمدند و گفتند
و فرمودند کہ مقصود از این نوحہ آن بود کہ شناختہ شود کہ این در را قبول باز کنند یا بردارند و

یافته اند بعضی از کلمات قدسیه ایشان در قید کتابت می رود و منها سابقه عنایت ازلی الهی را
می باید دید و از امید و آری بآن عنایت بیعت و طلب آن عنایت لحظه غافل نمی باید
بود و از استغنا خود را نگاه می باید داشت و اندک غضب حق را سجانه بزرگ می باید
شمرد و ترسان و لرزان می باید بود و از ظهور استغنائی حقیقی تعالی شانده منها خاموشی از
سه صفت باید که غالی نبود یا نگاهداشت خطرات یا مطالعه ذکر دل که گویا کتبه باشد
یا مشاهده احوال که بر دل بگذرد و منها خطرات مانع نبود اختر از ان دشوار باشد
اختیار طبعی که مدت بیست سال در نفسی آن بودیم ناگاه به نسبت خطر گذشته
آما قرار نیافت خطرات منع کردن کار قوی است و بعضی بر آنند که خطرات را
اعتبار نیست اما نباید گذاشت که تنگن گردد و که تنگن آن سده در مجاری فیض
پدید آید بنا بر آن دائم منتقصر احوال باطن باید بود و خود را بنفوس زود تهی کردن دل
ظاهر با بر مرشد در حضور یاد رغیبت برای نفی خطرات است که ممکن یافته است
در باطن و سبب آنست که هر معنی در لباس صورت بود هر وقت خود را به نفس زود
از خطرات موانعی که ممکن یافته تهی می باید کرد و منها در خود رفتن است از خود رفتن
و اصل در راه معتبر این است و علامت در خود رفتن از خود رفتن است غیرت از خود حضور با حق سبحانه
و تعالی بقدر عشق است و نتیجه محبت مفرط است چنان هر که بیشتر رغیبت از خود و حضور با عشق
بیشتر و چون ملک ملکوت بر طالب پوشیده شود و در فراموشی گردد و فنا است و چون تهی
سالک هم بر سالک پوشیده شود و فنا بود و منها بعد از هر نماز از اینجو وقت
نماز و بعد از ذکر علم نیست یا کلمه استغفار را گفتن مداومت در سعی و توجه که ذکر
کرده شد منها صیقل بر روی آئینه باید بدسته آئینه یا بر سپلویا بر پشت فائده
ندید در این زمان بندگی خفیه که مشغول اند بعد و میگویند نه بدل مقصود و بسیار گفتن نیست
در یک نفس سه مرتبه گویند لا اله الا الله طرف راست آغاز کند و بر دل فرود آرد

و محمد رسول الله از جانب بیرون آرد بے مجاہدہ نمیشود پیش از صبح و بعد از شام
در خلوت و فراغت از خلوت شیخ عطار میگوید رحمتہ اللہ علیہ فرد

صدہ زبان قطره خون از دل بکشد

تا نشان قطره زان یافتم

یا در یک نفس نہ کرت گوید یا جہدہ اگر نتیجہ ندمد از سر گیرد و ہنہما حضرت خواجہ نقشبند
می فرمودند طریقہ مراقبہ از طریقہ لفظی و اثبات اعلی و اقرب است بجدبہ و از طریقہ قہر
بر تہہ وزارت و تصرف در ملک ملکوت میتوان رسید و اشراق بر خواطر و نظر مہربست
نظر کردن و باطن را منور گردانیدن از دوام مراقبہ است از مراقبہ ملکہ دوام جمعیت
خاطر و دوام قبول و بہا حاصل است و این معنی جامع و قبول می نامند و فات حضرت
ایشان بعد از نماز نفلت شب چہار شنبہ دو از دہم رجب سنہ اشین و شان مایہ
بودہ است وروضہ مبارک ایشان در رویہ چغانیان است نورانیہ تعالی با نوارہ
و شرفنا بزیارتہ و خدمت شیخ مولانا نظام الدین خاموش از خلفای ایشانند

مذکرہ احد عشر از منتخب ذکر حضرت خواجہ محمد پارسی علیہ السلام

نام مبارک ایشان محمد بن محمود العاقل البخاری است ایشان نیز از کبار خلفای
حضرت خواجہ بزرگند قدس سرہ حضرت خواجہ بزرگ در حق ایشان فرمودہ اند با حضور صحاب
خود ہای ایشان خطاب کردہ اند کہ حقہ و امانتہ کہ از خلفاء ناندان خواجگان قدس سرہم باین ضعیف
رسیدہ است و آنچه در این راہ کسب کردہ است آن امانت را بشامی سپریم چنانکہ بر او ردی مولانا
عارف ہا سپرد و قبول مے ہاید کرد و این امانت را بملق حق سبحانہ می باید رساند ایشان تواضع
کردند و قبول نمودند و در مرض انیر و غیبت ایشان در حضور اصحاب و اصحاب حق
ایشان فرمودند کہ مقصود از ظہور ما وجود او است و را بہر دو طریق جذبہ و سلوک
تربیت کردم اگر مشغول میشود جهانی از و منور میشود و در محلی دیگر صفت بترج بنظر مہربست

عسے بولہ الخ با سوہ و سکون را باطل و فانی گوئی اسود بندند فریہ در زبان کسی علیہ السلام ۱۲ کتاب

اور اگر راست کرده اند و قصه بزخ رض در کتاب قوت القلوب مذکور است و در محلی دیگر
 اور این نظر موجب نفسی بخشیدہ اند تا هر چه گوید آن شود و در محلی دیگر فرمودہ اند ہر چه آدمی
 گوید حق تعالی آن کند بحکم حدیث صحیح **اِنَّ مِنْ عِبَادِ اللّٰهِ مَنْ لَوْ اَنَّ قَسَمَهُ عَلَى اللّٰهِ**
سَبَّحَانَہٗ لَا بَدَءَہٗ مِیْکُوْمِمْ کہ بگو او نمیکوید و در محلی دیگر ایشان را تلقین ذکر خفیه
 فرمودند و ایشان را اجازت دادند بمثل بموجب آنچه داند از دقائق و حقائق آداب
 طریقت تعلیم **اَنَّ الْعَبْدَ الَّذِیْنَ النَّشْرِ یَقَاتِ التَّحٰی لَا تَعْدُوْا وَلَا تَحْصِیْ سِتَّةَ اَتْنِیْنَ وَ**
عَشْرَیْنَ و ثمان بایۃ بہریت طواف بیت اللہ الحرام و زیارت نبیہ علیہ الصلوٰۃ و السلام
 از بخارا بیرون آمدند از راه نسف بصغنا نیان و تزد و بلخ و ہرات بقصد زیارت
 مزارات متبرکہ روان شدند ہمہ با ساوات و مشائخ و علماء مقدم شریف ایشان را منتہی شمرند
 و باعزاز و اکرام تمام تلقی نمودند خدمت مولوی جامی علیہ الرحمۃ و در نصیحتات اطہار می نمایند
 کہ چون از ولایت جام میگذشتند پدر ایشان با جمعی از نیازمندان خدمت
 مولوی را کہ ہنوز عمر شریف ایشان بیخ سال تمام نشدہ بود بروش بر و ہشتہ
 بقصد زیارت بیرون شدند چون بخدمت ایشان رسیدیم یکی از نیازمندان مرا با مرد و دہوش
 گرفتہ پیش منہ محفوف ایشان داشت و ایشان التفات نمودند و کیسہ نبات کرمانی عنایت
 فرمودند امر و از ان شخصت سال گذشتہ است ہنوز صفائی طلعت منور ایشان در چشم من است
 ولذت بیدار بارگاہ ایشان و در دل من ہمانا کہ رابطہ اخلاص و اعتقاد کہ این فقیر را سبب
 بخاندان خواجگان قدس اللہ تعالی اسرار ہم واقع است برکت نظر ایشان بودہ باشد و امید
 میدارم کہ ہمین چنین رابطہ و رزمرہ مجاہد و مخلصان ایشان مشور شوم بمنہ وجودہ بر اصل سخن
 می آمدند کہ چون ہمیشہ بود رسیدند بواسطہ حرارت ہوا و خوف لہ در میان اصحاب سخن میگذشت
 فی الجملہ فتوحے بغیریت ہا را یافت دیوان مولانا جلال الدین رومی قدس سرہ را
 بتفاول کشا و ندان ابیات بر آمد **فردی است**

رویدای عاشقان حق باقبال ابد محق
مبارک باد تا این راه بتوفیق امان اللہ

روان باشد همچون مہسوی بوج مسوی
بہر شہری و ہر جامی بہر دشتی کہ پیوی

از اسحاق این مکتوب بخا فرستاده بودند **ہذا مکتوبہ الشریف** باسمہ سبحانہ
نوشته شد لکن مکتوب در روزی کہ بیرون آمدہ شدہ بود و از نیشاپور صافھا اللہ و صحیح
بلاد المسلمین عن الافات والمخافات و آن روز یازدہم بود از جاودی الآخر
۲۳۳۰ شین و عشرين و ثمان مائة در حال صحت سلامت رفاهیت و شوق تمام
بفضل و کرم النبی علی ذکرہ و قوت قلب قوت یقین فیض فضل نامتناہی بحکم اشارت
و بشارات **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ رَسُولُ**
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَبْقِ بَعْدِي مِنَ التَّجْوَةِ إِلَّا الْمُبَشِّرَاتُ يَرْهَا
الْمُؤْمِنُونَ أَوْ تُرَى لَهُ وَ هَذَا أَحَدٌ مِمَّنْ تَفَقَّ عَلَى صِحَّتِهِ يَا نَبِيَّ الْهُدَى حَدِيثُكَ
غوثی و اعتصامی بیابک و التجائی و التھابی و چون در کف صحت و سلامت
بکہ محترمه رسیدند و ارکان حج تمام کردند ایشان را مرضی عارض شد چنانکہ طواف
و واع در عماری کردند و از اسحاق متوجہ مدینہ شدند و در راه صحاب را طلبیدند
و المافر و ند کہ نسیم اللہ الرّحمن الرّحیم جاء فی سید الطائفة جنید
قد مرّ فی ضحوة یوم السبت التاسع عشر من ذی الحجّة سنہ اثنین و عشرين
و ثمان مائة عند انصرافنا من مکة المبارکة زادھا اللہ تکریمًا و بركاتًا و نحن
نسیر مع الרכب و انابین النوم و الیقظة فقال رحمۃ اللہ علیہ فی زیارۃ و بشارتہ
القصد مقبول و حفظتہ ہذا الکلمتہ و سردتُ بها ثم استیقظتُ من الخالوۃ
بین النوم و الیقظة الحمد لله علی ذلك بہما زان کلمات و یگر ہم بعبارت عربی املا
فرمودند کہ ترجمہ آن این شو کہ این کلمہ واحدہ کہ سید الطائفہ واقع شد کلمہ ایست جا معہ
نامہ و بشارتہ است شاملہ عامہ مالا و اولاد مارا و صحاب اجاب حاضر و غائب زائرانکم

درین مشاعر عظام و ادعیه که کرده شد به موقوف و مقام مصالح دینی و دنیوی همه آن بود
و آن قصد بقتضای این بشارت مقرون بقبول و الحمد لله سبحانہ جل جلالہ
مبارک و یوافی نعمه و یکانی مزید کومه روز چهارشنبه بیست سیوم ذالحجه
به دینه رسیدند و آنحضرت رسالت پناه صلوات الله علیه و آله و سلم بشارت های یافته آن سوره
المکارا طیبیدند تا بر آن زیادت کنند چون مطالعه کردند فرمودند که همین با است ^{و زیادت}
نوشته اند و در روز پنجشنبه بجزار رحمت حق سبحانه و تعالی پیوستند مولانا ^{شادان}
روحی و اول مدینه و قافله بر ایشان نماز گذاروند و شب جمعه در آن منزل نزول فرمودند
در جوار قبه شریفه امیر المؤمنین عباس رضی الله عنه و شیخ زین الدین خونی رحمة الله علیه که
سنگ سفید تراشیده آورده است و لوح مزار ایشان ساخته و آن از ساز قبور ممتاز
است فقیر لاقم گوید که مرتبه اول این فقیر در سنه مائتین و اثناعشر بعد الف که زیارت
حریمین الشریفین مستحضر شده بودم زیارت ایشان رسیدم آن سنگ موجود بود
چون بار دیگر در سنه الف و مائتین و خمس و عشرین باز مشرف شدم آن سنگ را ندیدم
همانا که و با بیه که مسلط شده بودند بر داشته باشند می آرند که خدمت خواجہ ابونصر پارسا
چنین می فرمایند که وقتیکه والد من فوت می شد بیالین ایشان حاضر نمودم چون حاضر
شدم روی مبارک ایشان کشادم تا نظری کنم چشم بکشادند و تبسم نمودند و تعلق و
اضطراب من زیادت شد به پایان پائے ایشان آدمم و روی خود بر کف پای ایشان
هنادم پائی خود بالا کشیدند و تاریخ وفات ایشان سنه اثنین و عشرین ^{و ثمان مائت}
یوم الخمیس و اربع و عشرین من شهر ذیحجه الحرام کما مرضی الله تعالی عنه -

تذکره اشرفی عثمانی اول در ذکر حضرت خواجہ یعقوب چرخنی رحمة الله علیه

نسبت یافته نشدند به حضرت خواجہ بزرگ حضرت مولانا یعقوب چرخنی رسیده همانا که موجب